TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)
2006. gada 21. septembrī *

Satura rādītājs

Prāvas rašanās fakti ..... I - 8771

Prasība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums ..... I - 8774

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesā ..... I - 8775

Apelācijas sūdzības pamati ..... I - 8776

Par apelācijas sūdzību ..... I - 8777

Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu ..... I - 8777

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8777

Tiesas vērtējums ..... I - 8782

Par otro pamatu, kas ir balstīts uz iespējamo to attaisnojošo pierādījumu noraidīšanu, kas iegūti laika posmā pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas ..... I - 8789

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8789

Tiesas vērtējums ..... I - 8790

— Ievada apsvērumi ..... I - 8790

— Otrā pamata pārbaude ..... I - 8791

Par trešo pamatu, kas ir balstīts uz Pirmās instances tiesas veikto Komisijas iesniegto pierādījumu par kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilgumu novērtējumu ..... I - 8793

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8793

Tiesas vērtējums ..... I - 8795

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

Par ceturto pamatu, kas ir balstīts uz Pirmās instances tiesas veikto FEG argumentu attiecībā uz saskaņotajām darbībām cenu noteikšanas jomā novērtējumu ..... I - 8799

Par ceturtā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz saskaņoto darbību cenu noteikšanas jomā kvalifikāciju par vienu turpinātu pārkāpumu ..... I - 8799

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8799

— Tiesas vērtējums ..... I - 8800

Par ceturtā pamata otro daļu, kas attiecas uz standarta atlaidēm elektrotehnisko instalācijas materiālu pārdošanai skolām ..... I - 8802

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8802

— Tiesas vērtējums ..... I - 8803

Par ceturtā pamata trešo daļu, kas attiecas uz preču "vads un kabelis" komisijas darbībām un iespējamajiem citiem informācijas apmaiņas gadījumiem ..... I - 8805

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8805

— Tiesas vērtējums ..... I - 8806

Par ceturtā pamata ceturto daļu attiecībā uz saistošiem lēmumiem par noteiktām cenām un lēmumu par publicēšanu ..... I - 8809

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8809

— Tiesas vērtējums ..... I - 8811

Par ceturtā pamata piekto daļu attiecībā uz FEG tās biedriem nosūtītajiem ieteikumiem par cenām ..... I - 8814

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8814

— Tiesas vērtējums ..... I - 8817

Par piekto pamatu, kas ir balstīts uz FEG inkriminēto kolektīvā ekskluzivitātes režīma paplašināšanu ..... I - 8819

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8819

Tiesas vērtējums ..... I - 8821

Par sesto pamatu, kas ir balstīts uz Komisijas FEG inkriminēto pārkāpumu ilguma noteikšanu ..... I - 8824

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8824

Tiesas vērtējums ..... I - 8825

Par septīto pamatu attiecībā uz lūgumu par naudas soda samazināšanu ..... I - 8825

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 8825

Tiesas vērtējums ..... I - 8827

Par tiesāšanās izdevumiem ..... I - 8829

Lieta C-105/04 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2004. gada 26. februārī iesniedza

Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied, Hāga (Nīderlande), ko pārstāv E. Peinakers Hordeiks [*E. Pijnacker Hordijk*] un M. de Hrāfe [*M. De Grave*], *advocaten*,

prasītāja,

pārējie lietas dalībnieki —

Technische Unie BV, Amstelvēna [*Amstelveen*] (Nīderlande), ko pārstāv P. Boss [*P. Bos*] un K. Ibērs [*C. Hubert*], *advocaten*,

prasītājs pirmajā instancē,

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvis, kam palīdz H. Giljamss [*H. Gilliams*], *advocaat*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē,

CEF City Electrical Factors BV, Roterdama (Nīderlande),

CEF Holdings Ltd, Kenilvorta [*Kenilworth*] (Apvienotā Karaliste),

ko pārstāv J. Stuiks [*J. Stuyck*], K. Vinkens-Geijselārs [*C. Vinken-Geijselaers*] un M. Polmans [*M. Poelman*], *advocaten*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents), N. Kolnerika [*N. Colneric*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un E. Levits,

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 22. septembrī,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 8. decembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu apelācijas sūdzību *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* (Nīderlandes federatīvā apvienība vairumtirdzniecībai elektrotehnikas nozarē, turpmāk tekstā — "*FEG*") lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 16. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-5/00 un T-6/00 *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija (*Recueil*, II-5761. lpp.; turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums") vai vismaz atcelt šo spriedumu attiecībā uz lietu T-5/00, kurā Pirmās instances tiesa noraidīja tās prasību atcelt

Komisijas 1999. gada 26. oktobra lēmumu 2000/117/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru [Lieta IV/33.884 — *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie* (*FEG* un *TU*)] (OV 2000, L 39, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums").

Prāvas rašanās fakti

2 1991. gada 18. martā sabiedrība *CEF Holdings Ltd*, Apvienotajā Karalistē dibināta elektrotehnikas materiālu vairumtirgotāja, kā arī tās meitas sabiedrība *CEF City Electrical Factors BV*, kas ir izveidota, lai uzsāktu minētās sabiedrības darbību Nīderlandes tirgū (turpmāk tekstā kopā — "*CEF*"), vērsās Eiropas Kopienu Komisijā ar sūdzību par piegādes problēmām, ar ko tās saskārās Nīderlandē.

3 Šī sūdzība attiecās uz trim uzņēmumu apvienībām, kas darbojas Nīderlandes elektrotehnikas tirgū. Papildus *FEG* runa bija par *Nederlandse Vereniging van Alleenvertegenwoordigers op Elektrotechnisch Gebied* (Nīderlandes ekskluzīvo pārstāvju elektrotehnikas nozarē apvienība, turpmāk tekstā — "*NAVEG*") un *Unie van de Elektrotechnische Ondernemers* (Elektrotehnikas uzņēmumu apvienība, turpmāk tekstā — "*UNETO*").

4 Minētajā sūdzībā *CEF* pārmeta šīm trim apvienībām un to biedriem, ka tie ir noslēguši savstarpējus kolektīvos ekskluzivitātes nolīgumus visos elektrotehnikas materiāla izplatīšanas līmeņos Nīderlandē, kas padarīja praktiski neiespējamu

elektrotehnisko materiālu vairumtirgotāja, kas nav *FEG* biedrs, ienākšanu Nīderlandes tirgū. Tādējādi ražotāji un to aģenti vai importētāji piegādāja materiālus tikai *FEG* biedriem un elektromontieri pieņēma piegādes tikai no tiem.

5 Vēlāk, 1991. un 1992. gadā, *CEF* paplašināja savas sūdzības apmēru, attiecinot to uz iepriekš noslēgtajiem nolīgumiem starp *FEG* un tās biedriem attiecībā uz cenām un cenu atlaidēm, uz nolīgumiem, kuru mērķis ir ierobežot dalību konkrētos projektos, kā arī uz vertikālajiem nolīgumiem par cenām starp atsevišķiem elektrotehnikas materiālu ražotājiem un vairumtirgotājiem — *FEG* biedriem.

6 Pēc tam, kad 1991. gada 16. septembrī Komisija nosūtīja brīdinājuma vēstuli *FEG* un tās biedriem (turpmāk tekstā — "brīdinājuma vēstule"), nosūtot šim adresātam arī vairākus informācijas pieprasījumus, un pēc tās dienestu veiktajām pārbaudēm, kurās tika pārbaudītas iespējamās *FEG* biedru saskaņotās darbības, Komisija 1996. gada 3. jūlijā *FEG* un septiņiem tās biedriem, tostarp arī *Technische Unie BV* (turpmāk tekstā — "*TU*"), paziņoja savus iebildumus. 1997. gada 19. novembrī notika noklausīšanās sēde, klātesot visiem paziņojuma par iebildumiem adresātiem, kā arī *CEF*.

7 1999. gada 26. oktobrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kurā ir konstatēts, ka:

— *FEG* ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu, jo tā, pamatojoties uz noslēgto nolīgumu ar *NAVEG*, kā arī uz saskaņotām darbībām ar šajā apvienībā nepārstāvētajiem piegādātājiem, īstenoja kolektīvu ekskluzivitātes režīmu, kura mērķis ir ierobežot piegādes tiem uzņēmumiem, kas nav *FEG* biedri (apstrīdētā lēmuma 1. pants);

— *FEG* ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu, tieši un netieši ierobežojot savu biedru tiesības brīvi un neatkarīgi noteikt savas pārdošanas cenas, pamatojoties uz saistošiem lēmumiem par konkrētām cenām un publicēšanas jomā, saviem biedriem sniedzot bruto un neto cenu ieteikumus, kā arī savu biedru rīcībā nododot forumu, kas ļauj tiem apspriest cenas un cenu atlaides (apstrīdētā lēmuma 2. pants);

— *TU* ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu, aktīvi piedaloties apstrīdētā lēmuma 1. un 2. punktā minētajos pārkāpumos (šī lēmuma 3. pants).

8 Par iepriekšējā punktā minētajiem pārkāpumiem *FEG* un *TU* tika uzlikti naudas sodi attiecīgi 4,4 miljonu EUR un 2,15 miljonu EUR apmērā (apstrīdētā lēmuma 5. pants).

9 Tomēr, ņemot vērā ievērojamo procedūras ilgumu (102 mēneši), Komisija pēc savas iniciatīvas nolēma samazināt naudas soda apmēru par EUR 100 000. Apstrīdētais lēmums šajā sakarā noteic:

"(152) [..] Komisija piekrīt, ka procedūras ilgums šajā lietā, kas tika uzsākta 1991. gadā, ir bijis ievērojams. Šīs situācijas cēloņi ir dažādi, un par tiem ir atbildīga gan Komisija, gan procedūras dalībnieki. Tiktāl, ciktāl pārmetumus par to var adresēt Komisijai, tā atzīst savu atbildību šajā sakarā.

(153) Šī iemesla dēļ Komisija samazina *FEG* piemēroto naudas sodu [no 4,5 miljoniem EUR] līdz 4,4 miljoniem EUR un *TU* piemēroto naudas sodu [no 2,25 miljoniem EUR] līdz 2,15 miljoniem EUR".

Prasība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

10 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesā iesniegts 2000. gada 14. janvārī (lieta T-5/00), *FEG* cēla prasību, lai panāktu apstrīdētā lēmuma atcelšanu, pakārtoti — tā 5. panta 1. punkta atcelšanu, papildus pakārtoti — tai uzliktā naudas soda samazināšanu līdz EUR 1000.

11 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesā iesniegts tajā pašā dienā (lieta T-6/00), *TU* cēla prasību ar tādu pašu priekšmetu, kāds bija *FEG* prasībai.

12 Ar Pirmās instances tiesas pirmās palātas priekšsēdētāja 2000. gada 16. oktobra rīkojumu *CEF* tika atļauts iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

13 *FEG* un *TU* prasības, kas mutvārdu procesam un sprieduma pieņemšanai tika apvienotas, ar pārsūdzēto spriedumu tika noraidītas. *FEG* un *TU* tika piespriests segt savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzināt Komisijas un personu, kas iestājušās lietā pirmajā instancē, tiesāšanās izdevumus katrā lietā, kuras šie prasītāji attiecīgi bija uzsākuši.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesā

14 *FEG* apelācijas sūdzībā tās prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu vai vismaz atcelt to daļā, kurā tas attiecas uz lietu T-5/00 un, pieņemot jaunu spriedumu, pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu vai vismaz būtiski samazināt tai uzlikto naudas sodu;

— pakārtoti, atcelt pārsūdzēto spriedumu vai vismaz atcelt to daļā, kurā tas attiecas uz lietu T-5/00 un nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās instancēs.

15 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— apelācijas sūdzību noraidīt kopumā kā nepieņemamu vai vismaz — kā nepamatotu;

— piespriest *FEG* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Apelācijas sūdzības pamati

16 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam *FEG* izvirza piecus pamatus, kas balstīti uz:

— saprātīga termiņa principa pārkāpumu tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir nolēmusi, ka administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums nevar būt pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai;

— nevainīguma prezumpcijas principa neievērošanu un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa nav atzinusi par attaisnojošiem pierādījumiem atsevišķus dokumentus, kas izstrādāti pēc brīdinājuma vēstules nosūtīšanas;

— EKL 81. panta 1. punkta, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir atzinusi par ticamiem Komisijas iesniegtos pierādījumus attiecībā uz iespējamā kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilgumu;

— EKL 81. panta 1. punkta, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa nav izskatījusi *FEG* argumentus par nolīgumiem cenu jomā vai ir atspoguļojusi šos argumentus kļūdaini;

— pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi attiecībā uz to, ka *FEG* ir inkriminējama kolektīvā ekskluzivitātes režīma iespējamā attiecināšana uz citiem piegādātājiem, kas nav *NAVEG* biedri;

— Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 Pirmā Regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) 15. panta 2. punkta pārkāpumu vai samērīguma principa pārkāpumu, nosakot naudas sodu apmēru un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir noraidījusi *FEG* un *TU* izvirzītos argumentus par pārkāpumu ilgumu;

— Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta vai samērīguma principa pārkāpumu, nosakot naudas sodu apmēru, un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir nolēmusi, ka *FEG* un *TU* nav iesnieguši nekādu informāciju, kas pamatotu naudas soda samazinājumu, neskatoties uz administratīvās procedūras pārmērīgo ilgumu.

Par apelācijas sūdzību

Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

17 *FEG* apgalvo, ka atbilstoši Kopienu tiesību vispārējam principam Komisijai ir pienākums ievērot saprātīgu termiņu savu lēmumu pieņemšanā. Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi šo principu, pārsūdzētā sprieduma 94. punktā secinot, ka visi argumenti attiecībā uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu ir noraidāmi un ka administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums nevar būt pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai.

18 *FEG* norāda, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai ir jānošķir, no vienas puses, izmeklēšanas stadija un, no otras puses, laika posms, kas sākas no Komisijas iebildumu paziņošanas līdz tās lēmuma pieņemšanai.

19 Attiecībā uz izmeklēšanas stadiju Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 79. punktā ir kļūdaini norādījusi, ka šīs administratīvās procedūras stadijas pagarināšana pati par sevi nevar kaitēt tiesībām uz aizstāvību, jo procedūrā Kopienas konkurences politikas jomā ieinteresētām personām netiek izvirzītas formālas apsūdzības līdz pat brīdim, kad tās saņem paziņojumu par iebildumiem.

20 Papildus tam *FEG* apstrīd Pirmās instances tiesas veikto Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras interpretāciju attiecībā uz brīdi, kurā sākas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 6. panta 1. punktā paredzētais saprātīgais termiņš, kas ir termiņš, kurš, pēc Pirmās instances tiesas domām, "sākas brīdī, kad personai tiek izvirzīta apsūdzība" (pārsūdzētā sprieduma 79. punkts).

21 *FEG* no minētās judikatūras secina, ka pretēji Pirmās instances tiesas skatījumam saprātīgais termiņš ir sācies vai nu, sākot no 1991. gada jūnija, kas ir datums, kurā Komisija tai nosūtīja pirmo informācijas pieprasījumu un informēja par *CEF* sūdzības saturu, kas bija pievienota šim pieprasījumam un bija tās pamatā, vai arī — vēlākais — 1991. gada 16. septembrī, kas ir datums, ar kuru datēta Komisijas brīdinājuma vēstule.

22 Papildus tam *FEG* apgalvo, ka no pārsūdzētā sprieduma 87. punkta izriet, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā grūtības, ko radīja pārmērīgais procedūras ilgums. Tā norāda uz to, ka tik garas procedūras gadījumā nav iespējams sazināties ar attiecīgajām personām, lai iegūtu paskaidrojumus par konkrētiem protokolā

ietvertajiem jautājumiem un citiem dokumentiem, kas saistīti ar attiecīgo uzņēmumu administrācijas padomju sanāksmēm, ņemot vērā ievērojamo to pārvaldes institūciju locekļu un personāla rotāciju. Jautājums nav par rakstveida pierādījumu zudumu, kā to minētajā 87. punktā kļūdaini norādījusi Pirmās instances tiesa.

23 *FEG* turklāt atzīmē, ka, ņemot vērā, ka lielākā daļa faktu bija radušies tik tālā pagātnē, ka neviena no tieši ieinteresētajām personām tos vairs pietiekami precīzi neatceras, tai bija ārkārtīgi grūti, pat neiespējami sevi pietiekami efektīvi aizstāvēt.

24 Visbeidzot, *FEG* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini ir pilnībā ignorējusi ieinteresētību, kas tai bija ātrā procedūras norisē, jo šī tiesvedība tieši apdraudēja tās pastāvēšanu. Kopš apstrīdētā lēmuma pieņemšanas *FEG* vairs nav varējusi veikt kaut niecīgāko darbību un tās biedru skaits ir samazinājies no 60 uz 19.

25 Komisija norāda, ka pirmais pamats ir balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma 79. punkta izpratni, jo šis punkts ir lasāms kopā ar sprieduma 77. un 78. punktu.

26 Pēc Komisijas domām, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 77. punktā ir atzinusi, ka administratīvās procedūras pirmā stadija bija pārmērīgi ilga. Tādējādi Pirmās instances tiesa, novērtējot, vai termiņš, kas pagājis no pirmajām darbībām šajā procedūrā līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai, bija saprātīgs, ir ņēmusi vērā minētās procedūras pirmo stadiju.

27 Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesa — uzskatot, ka gan pirmā, gan otrā administratīvās procedūras stadija bija pārmērīgi ilga, un vēlāk izvērtējot, vai šāda saprātīga termiņa pārsniegšana ir kaitējusi *FEG* tiesībām uz aizstāvību — ir rīkojusies atbilstoši Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru izmeklēšanas dažādo stadiju nesaprātīgais ilgums automātiski nerada saprātīga termiņa principa pārkāpumu. Tāpat ir nepieciešams, lai attiecīgie uzņēmumi pierādītu, ka šis nesaprātīgais ilgums ir kaitējis tiesībām uz aizstāvību (2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 173.–178. punkts).

28 Šajā lietā, pēc Komisijas domām, *FEG* nav iesniegusi pārliecinošus pierādījumus savam apgalvojumam, ka administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums ir kaitējis tās tiesībām uz aizstāvību. Komisija atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 87.–92. punktu, lai pierādītu, ka Pirmās instances tiesa, izskatot jautājumu, vai minētās procedūras nesamērīgais ilgums, ko tā ir konstatējusi, šajā gadījumā ir kaitējis *FEG* tiesībām uz aizstāvību, ir sniegusi savu analīzi gan par pirmo, gan par otro šīs procedūras stadiju. Pirmās instances tiesa ir vienu pēc otra noraidījusi tos apstākļus, kurus *FEG* bija izvirzījusi, lai pierādītu tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, un šis noraidījums bija pamatots ar precīziem juridiskiem secinājumiem vai arī ar faktu konstatējumiem, kurus apelācijas ietvaros nevar pārskatīt.

29 Attiecībā uz *FEG* izteikto pārmetumu Pirmās instances tiesai saistībā ar to, ka tā nav ņēmusi vērā problēmas, ar kurām tā saskārās attaisnojošu pierādījumu iegūšanas procesā administratīvās procedūras pārmērīgā ilguma dēļ, Komisija atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 87. punktu, kurā ir atgādināts, ka atbilstoši vispārējam rūpības pienākumam uzņēmumiem ir jānodrošina, ka to grāmatvedības dokumentos vai arhīvos tiek pienācīgi uzglabāta ar to darbību saistītā informācija, kas ir pienākums, kurš ir piemērojams *a fortiori*, sākot no brīža, kad uzņēmums saņem informācijas pieprasījumu vai brīdinājuma vēstuli.

30 Attiecībā uz *FEG* ieinteresētību ātrā procedūras norisē Komisija atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 80. punktu, kurā Pirmās instances tiesa ir tieši apstiprinājusi, ka, tiklīdz uzņēmums saņem paziņojumu par iebildumiem, tam ir īpaša ieinteresētība, lai Komisija šo procedūras stadiju realizētu ar īpašu rūpību, tomēr nekaitējot tiesībām uz aizstāvību. Komisija norāda, ka, ņemot vērā tieši šo apstākli, Pirmās instances tiesa ir tālāk pārbaudījusi, vai saprātīga procedūras termiņa pārkāpums ir ietekmējis *FEG* tiesības uz aizstāvību.

31 Komisija secina, ka pirmais pamats ir acīmredzami nepieņemams, jo tā mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktu vērtējumu jautājumā par to, vai saprātīga termiņa pārsniegšana ir traucējusi *FEG* tās aizstāvības sagatavošanā, un ka tas ir acīmredzami nepamatots, jo balstās uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni.

32 Arī *CEF* savā atbildē uz apelācijas paziņojumu norāda, ka pirmais *FEG* pamats balstās uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni. Novērtējot termiņa saprātīgumu, Pirmās instances tiesa pareizi izskatīja laika posmu, kas sākās informācijas pieprasījuma datumā, proti, 1991. gada 25. jūlijā.

33 Attiecībā uz saprātīgu termiņu un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu *CEF* atsaucas uz 49. punktu 1998. gada 17. decembra spriedumā lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe/* Komisija (*Recueil*, I-8417. lpp.), apgalvojot, ka Pirmās instances tiesa nav piemērojusi kļūdainu juridisku jēdzienu, uzskatot, ka, lai arī administratīvās procedūras pirmā stadija bija pārmērīgi ilga, saprātīga termiņa princips netika pārkāpts, jo tiesību uz aizstāvību pārkāpums nebija pierādīts.

34 Katrā ziņā *CEF* uzskata, ka šajā gadījumā runa ir par Pirmās instances tiesas veikto faktu konstatāciju, kuru Tiesa nevar pārskatīt. Tādējādi pirmais pamats ir jānoraida kā nepieņemams vai katrā gadījumā kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

35 Saprātīga termiņa ievērošana administratīvo procedūru norisē konkurences politikas jomā ir vispārējs Kopienu tiesību princips, kura ievērošanu nodrošina Kopienu tiesa (1997. gada 18. marta spriedums lietā C-282/95 P *Guérin automobiles*/Komisija, *Recueil*, I-1503. lpp., 36. un 37. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 167.–171. punkts).

36 Jāpārbauda, vai Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, noraidot argumentus, kas pamatoti ar iespējamo Komisijas izdarīto šī principa pārkāpumu.

37 Pretēji *FEG* apgalvotajam Pirmās instances tiesa, lai piemērotu saprātīga termiņa principu, ir nošķīrusi divas administratīvās procedūras stadijas, proti, izmeklēšanas stadiju pirms paziņojuma par iebildumiem un pārējo administratīvās procedūras daļu (skat. pārsūdzētā sprieduma 78. punktu).

38 Šāda nodalīšana ir pilnībā saderīga ar Tiesas judikatūru. Tādējādi iepriekš minētā sprieduma lietā *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija 181.–183. punktā Tiesa tostarp ir nospriedusi, ka administratīvo procedūru var pārbaudīt divās stadijās, kas seko viena otrai un katra no kurām atbilst noteiktai iekšējai loģikai. Pirmā stadija, kas

turpinās līdz paziņojumam par iebildumiem, sākas dienā, kad Komisija, izmantojot Kopienu likumdevēja piešķirtās pilnvaras, veic tādus pasākumus, ar ko tā norāda uz izdarīto pārkāpumu un kas tai ļauj formulēt nostāju par procedūras virzienu. Savukārt otrā stadija sākas no paziņojuma par iebildumiem un turpinās līdz galīgā lēmuma pieņemšanai. Tai ir jāļauj Komisijai pieņemt galīgo lēmumu par konstatēto pārkāpumu.

39 Pēc tam, kad tā bija nošķīrusi divas administratīvās procedūras stadijas, Pirmās instances tiesa izskatīja jautājumu, vai kāda no stadijām ir bijusi pārmērīgi ilga.

40 Attiecībā uz pirmo stadiju Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 76. punktā konstatēja, ka starp brīdinājuma vēstuli, kas *FEG* tika nosūtīta 1991. gada 16. septembrī, un pārbaudēm, kas tika uzsāktas 1994. gada 8. decembrī, bija pagājis ievērojams laika periods. Pirmās instances tiesa piekrita, ka šāds ilgums ir pārmērīgs un tā pamatā ir Komisijas bezdarbība.

41 Attiecībā uz otro administratīvās procedūras stadiju Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 85. punktā ir norādījusi, ka no lietas dalībnieku noklausīšanās līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai pagāja apmēram 23 mēneši, ka šāds laiks ir ievērojams un ka par to nav atbildīgi nedz *FEG*, nedz *TU*. Pirmās instances tiesa no tā secināja, ka Komisija ir pārsniegusi parasti nepieciešamo termiņu minētā lēmuma pieņemšanai.

42 Tā kā secinājums par to, ka procedūra ir bijusi pārmērīgi ilga, par ko nav iespējams uzlikt atbildību nedz *FEG*, nedz *TU*, pats par sevi nav pietiekams, lai secinātu, ka ir pārkāpts saprātīga termiņa princips, Pirmās instances tiesa novērtēja šāda ilguma

ietekmi uz *FEG* tiesībām uz aizstāvību. Pieņēmums par šādu pieeju izriet no pārsūdzētā sprieduma 74. punkta, kurā Pirmās instances tiesa ir nospriedusi, ka saprātīga termiņa pārsniegšana var būt pamats tiesību akta atcelšanai tikai tāda lēmuma gadījumā, ar ko konstatē, ka šī principa pārkāpums ir ietekmējis attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību. Pēc Pirmās instances tiesas uzskata papildus šim īpašajam gadījumam pienākuma pieņemt nolēmumu saprātīgā termiņā neievērošana neietekmē Regulā Nr. 17 paredzētās administratīvās procedūras spēkā esamību.

43 Atsauce uz šo kritēriju, lai konstatētu saprātīga termiņa principa pārkāpumu, ir pilnībā likumīga. Faktiski iepriekš minētā sprieduma lietā *Baustahlgewebe*/Komisija 49. punktā, novērtējot procesa ilgumu Pirmās instances tiesā, Tiesa ir nospriedusi, ka norāde, saskaņā ar kuru procedūras ilgumam ir bijusi ietekme uz prāvas risinājumu, var novest pie apstrīdētā sprieduma atcelšanas. Tāda pati pieeja ir Pirmās instances tiesas argumentējumā, jo tā ir uzskatījusi, ka pārmērīgā procedūras ilguma dēļ Komisijā apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, ja ir pārkāptas *FEG* tiesības uz aizstāvību, kas neizbēgami ietekmētu procedūras iznākumu.

44 Līdz ar to ir jānovērtē Pirmās instances tiesas analīze attiecībā uz šajā kontekstā iespējamo *FEG* tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

45 No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka šajā analīzē tiek novērtēta tikai administratīvās procedūras otrās stadijas pārmērīgā ilguma ietekme uz *FEG* tiesību uz aizstāvību izmantošanu. It īpaši minētā sprieduma 93. punktā Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka pārmērīga administratīvās procedūras pagarināšana pēc lietas dalībnieku noklausīšanās nav ietekmējusi *FEG* un *TU* tiesības uz aizstāvību.

46 Attiecībā uz izmeklēšanas stadiju pirms paziņojuma par iebildumiem Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 79. punktā ir norādījusi, ka vienīgi šīs administratīvās procedūras stadijas pagarināšana pati par sevi nevarēja kaitēt tiesībām uz aizstāvību, jo *FEG* un *TU* līdz pat paziņojuma par iebildumiem saņemšanai nebija izvirzīta nekāda formāla apsūdzība.

47 Šis secinājums ir pareizs tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi, ka tikai pēc paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas *FEG* un *TU* tika oficiāli informēti par pārkāpumiem, ko Komisija tiem inkriminē pēc tās veiktajām izmeklēšanām. Pirmās instances tiesas argumentācijas pamatā esošais uzskats ir tāds, ka tikai administratīvās procedūras otrās stadijas laikā attiecīgie uzņēmumi var pilnībā izmantot to tiesības uz aizstāvību, ko nevar darīt stadijā pirms paziņojuma par iebildumiem, jo tad Komisija vēl nav formulējusi iebildumus sakarā ar tās konstatētajiem iespējamajiem pārkāpumiem.

48 Tomēr Pirmās instances tiesas pārsūdzētā sprieduma 79. punktā veiktajā konstatējumā nav ņemta vērā iespējamība, ka pārmērīgais izmeklēšanas stadijas ilgums varēja ietekmēt *FEG* tiesību uz aizstāvību izmantošanu administratīvās procedūras otrajā stadijā, proti, pēc paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas.

49 Administratīvās procedūras pirmās stadijas pārmērīgajam ilgumam var būt ietekme uz turpmākajām attiecīgo uzņēmumu aizstāvības iespējām, tostarp samazinot tiesību uz aizstāvību efektivitāti, ja uz tām atsaucas procedūras otrajā stadijā. Faktiski, kā to savu secinājumu 129. punktā norāda ģenerāladvokāte, jo ilgāks laiks paiet starp tādu izmeklēšanas pasākumu kā šajā lietā — brīdinājuma vēstules nosūtīšanu — un paziņojumu par iebildumiem, jo iespējamāk kļūst, ka iespējamos attaisnojošos pierādījumus par šajā paziņojumā pārmestajiem pārkāpumiem vairs nevar savākt vai

to ir grūti izdarīt, it īpaši tas attiecas uz aizstāvības lieciniekiem, tostarp tādēļ, ka attiecīgo uzņēmumu administrācijas sastāvs var mainīties un arī pārējo personālu ietekmē kadru mainība. Analizējot saprātīga termiņa principu, Pirmās instances tiesa nav pietiekami ņēmusi vērā šo minētā principa īstenošanas aspektu.

50 Tiesību uz aizstāvību ievērošanai — pamatprincipam, kas ir atkārtoti uzsvērts Tiesas judikatūrā (skat. it īpaši 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 322/81 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, 3461. lpp., 7. punkts) ir būtiska nozīme tādās procedūrās kā šajā gadījumā — un ir svarīgi novērst, ka izmeklēšanas stadijas pārmērīgā ilguma dēļ tiek nelabojami pārkāptas šīs tiesības un ka šāds ilgums var traucēt pierādījumu iesniegšanu, lai atspēkotu tādu darbību esamību, par kurām var iestāties attiecīgo uzņēmumu atbildība. Šī iemesla dēļ iespējamā tiesību uz aizstāvību īstenošanas ierobežojuma pārbaude ir jāveic ne tikai par to stadiju, kurā šīs tiesības ir spēkā pilnībā, proti, otro administratīvās procedūras stadiju. Tiesību uz aizstāvību efektivitātes iespējamās samazināšanās iemesla izvērtēšana ir jāveic par visu šo procedūru, ņemot vērā visu tās ilgumu.

51 Tādējādi Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo pārsūdzētajā spriedumā tā iespējamo tiesību uz aizstāvību pārkāpumu pārbaudi saistībā ar pārmērīgo administratīvās procedūras ilgumu ir attiecinājusi tikai uz administratīvās procedūras otro stadiju. Tā nav pārbaudījusi, vai visas administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums, par ko ir atbildīga Komisija, ietverot stadiju pirms paziņojuma par iebildumiem, varēja ietekmēt turpmākās *TU* un *FEG* aizstāvības iespējas un it īpaši — vai *FEG* to bija pārliecinoši pierādījusi.

52 No tā izriet, ka pirmais *FEG* pamats ir jāpieņem tiktāl, ciktāl tas ir pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot saprātīga termiņa principu. Līdz ar to pārsūdzētais spriedums ir daļēji jāatceļ tiktāl, ciktāl tajā nospriests, ka pirmās administratīvās procedūras stadijas ilguma pagarināšana pati par sevi nevarēja ietekmēt *FEG* tiesības uz aizstāvību.

53 Atbilstoši Tiesas Statūtu 61. panta pirmajai daļai, ja apelācija ir pamatota, Tiesa atceļ Pirmās instances tiesas lēmumu. Tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Pirmās instances tiesā.

54 Tā kā šajā gadījumā jautājuma izskatīšana par iespējamo tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ņemot vērā pārmērīgo administratīvās procedūras ilgumu, tika aizsākta pirmajā instancē un līdz ar to *FEG* bija iespēja norādīt savus argumentus šajā sakarā, tad Tiesa var pieņemt spriedumu pēc būtības.

55 Savā prasībā Pirmās instances tiesā *FEG* apgalvo, ka saprātīga termiņa pārkāpums radīja tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Faktiski pagājušā laika dēļ tai bija arvien lielākas grūtības iegūt informāciju saistībā ar Komisijas iebildumiem. Liela daļa personu, kuras laikā, uz kuru attiecās Komisijas veiktā izmeklēšana, bija šīs apvienības administrācijas sastāvā, jau vairākus gadus vairs neietilpst tās pārvaldes institūciju sastāvā, un daļa iepriekšējo vadītāju kopš tā laika ir izmantojuši savas tiesības uz pensionēšanos vai ir nodarbināti ārvalstīs, un ar tiem vairs nav iespējams sazināties, lai iegūtu precizējošu informāciju.

56 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka *FEG* norādītie argumenti iespējamā tiesību uz aizstāvību pārkāpuma pamatojumam ir abstrakti un neprecīzi. Lai pierādītu šo tiesību pārkāpumu, tai skaitā arī izmeklēšanas stadijas pārmērīgā ilguma dēļ, *FEG* ir jāpierāda, ka paziņojuma par iebildumiem dienā, proti, 1996. gada 3. jūlijā, tās aizstāvība pret Komisijas iebildumiem bija apgrūtināta un tās bija administratīvās procedūras pirmās stadijas pārmērīgā ilguma sekas.

57 Šajā gadījumā savā prasībā Pirmās instances tiesā *FEG* nav precizējusi personas, kuras ir strādājušas šajā apvienībā un kuru aiziešana no darba varēja tai traucēt iegūt precīzāku informāciju par notikumiem, uz kuriem attiecas Komisijas pārmetumi.

58 Papildus tam *FEG* nav norādījusi nedz dienu, kad šīs personas aizgāja no darba šajā apvienībā, nedz tās informācijas vai precizējumu raksturu un apjomu, kas būtu nepieciešami tās aizstāvībai, nedz arī apstākļus, kuru dēļ nav iespējama šo personu liecību uzklausīšana, kas ir personas, kuru neesamība ierobežo tiesību uz aizstāvību efektīvu izmantošanu.

59 Ar šo vispārējo argumentāciju nevar pierādīt, ka tiesību uz aizstāvību pārkāpums patiešām pastāv, jo tas ir izskatāms, ņemot vērā katras konkrētās lietas īpašos apstākļus.

60 No visa iepriekš minētā izriet, ka *FEG* argumenti attiecībā uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu nav pamatoti ar pārliecinošiem pierādījumiem, ar kuriem varētu pierādīt, ka šāds pārkāpums varēja rasties no pārmērīgi ilgās administratīvā procesa stadijas pirms paziņojuma par iebildumiem un ka tādēļ dienā, kad šī stadija sākās, tās iespējas efektīvi aizstāvēties faktiski jau bija samazinātas.

61 Tādējādi *FEG* izvirzītais pamats savas prasības pamatojumam Pirmās instances tiesā, kas balstīts uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu, nav pamatots un līdz ar to ir noraidāms.

62 Līdz ar to arī *FEG* prasība Pirmās instances tiesā tiktāl, ciktāl tā ir balstīta uz šo pamatu, ir jānoraida.

Par otro pamatu, kas ir balstīts uz iespējamo to attaisnojošo pierādījumu noraidīšanu, kas iegūti laika posmā pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas

Lietas dalībnieku argumenti

63 *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesas vērtējums ir pretrunīgs, jo, novērtējot, vai administratīvās procedūras ilgums ir saprātīgs, nav ņemts vērā laika posms pirms paziņojuma par iebildumiem, jo šai apvienībai, pēc Pirmās instances tiesas domām, apsūdzība bija izvirzīta tikai šī paziņojuma nosūtīšanas dienā, kamēr attaisnojošie pierādījumi par šo pašu laika posmu tika automātiski noraidīti, kas ļauj secināt, ka *FEG* rīcība tika nosodīta jau kopš pirmās administratīvās procedūras stadijas.

64 It īpaši no pārsūdzētā sprieduma 196. un 208. punkta izriet, ka Pirmās instances tiesa nav piešķīrusi nekādu nozīmi attaisnojošiem pierādījumiem, kas radušies pēc pirmajiem informācijas pieprasījumiem, šajā gadījumā — 1991. gada 22. maija un 14. augusta vēstulēm no uzņēmuma *Spaanderman Licht*, kas ir *NAVEG* biedrs, kurās bija apšaubīti Komisijas secinājumi par kolektīvā ekskluzivitātes režīma pastāvēšanu un kas varēja atspēkot tās iebildumus attiecībā pret *FEG*.

65 *FEG* uzskata — tas, ka Pirmās instances tiesa ir noraidījusi šos attaisnojošos pierādījumus, kas radušies pēc procedūras uzsākšanas, nenorādot citu paskaidrojumu kā vien minēto pierādījumu iesniegšanas datumu, ir pārsūdzētā sprieduma pamatojuma būtisks trūkums un pārkāpj nevainīguma prezumpcijas principu.

66 Komisija norāda, ka šis pamats nav pieņemams, jo *FEG* mērķis ir apelācijas ietvaros nodot Tiesai atkārtotai izvērtēšanai faktisko vērtējumu, ko Pirmās instances tiesa sniegusi attiecībā uz lietas materiālu pierādījuma spēku.

67 Pakārtoti Komisija apgalvo, ka *FEG* otrais pamats nav pamatots. Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma attiecīgi 208. un 196. punktā ir pietiekami pamatoti izklāstījusi, ka minētajām vēstulēm nav pierādījuma spēka.

Tiesas vērtējums

— Ievada apsvērumi

68 Jāatgādina Tiesas kontroles robežas apelācijas ietvaros.

69 No EKL 225. panta un Tiesas Statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka tikai Pirmās instances tiesa ir tiesīga, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatāciju materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu novērtējumu. Ja Pirmās instances tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, tad Tiesai saskaņā ar EKL 225. pantu ir kompetence kontrolēt šo faktu juridisko kvalifikāciju un tiesiskās sekas, kuras Pirmās instances tiesa ir paredzējusi (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 23. punkts, un 2006. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-551/03 P *General Motors*/Komisija, Krājums, I-3173. lpp., 51. punkts).

70 Tādējādi Tiesa nav kompetenta ne konstatēt faktus, ne principā pārbaudīt pierādījumus, ko Pirmās instances tiesa ir pieņēmusi šo faktu pamatojumam. Ja šie pierādījumi ir atbilstoši iegūti un ir ievēroti vispārīgie tiesību principi un procesuālie noteikumi attiecībā uz pierādīšanas pienākumu un pierādījumu iegūšanu un izmantošanu, tikai Pirmās instances tiesa var izvērtēt nozīmi, kāda piešķirama tai

iesniegtajiem pierādījumiem. Tādēļ šis izvērtējums, ja vien nav sagrozīta šo pierādījumu jēga, nav tiesību jautājums, kas jāpārbauda Tiesai (iepriekš minētie spriedumi lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 24. punkts, un lietā *General Motors*/Komisija, 52. punkts).

71 Turklāt ir jāatgādina, ka jautājums par to, vai Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pretrunīgs vai nepietiekams, ir tiesību jautājums, uz ko kā tādu var atsaukties apelācijas ietvaros (1998. gada 7. maija spriedums lietā C-401/96 P *Somaco*/Komisija, *Recueil*, I-2587. lpp., 53. punkts, un 2001. gada 13. decembra spriedums lietā C-446/00 P *Cubero Vermurie*/Komisija, *Recueil*, I-10315. lpp., 20. punkts).

72 Attiecībā uz pienākumu norādīt pamatojumu no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tajā nav noteikts pienākums Pirmās instances tiesai izsmeļoši izklāstīt pēc kārtas visus lietas dalībnieku izteiktos argumentus. Tādējādi pamatojums var būt netiešs, ar nosacījumu, ka tas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt iemeslus, kuru dēļ tika veikti attiecīgie pasākumi, un kompetentajai tiesai — gūt pietiekamus pierādījumus kontroles veikšanai (šajā sakarā skat. 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 372. punkts).

— Otrā pamata pārbaude

73 Tiktāl, ciktāl ar savu otro pamatu *FEG* mēģina pierādīt, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums attiecībā uz atsevišķu lietas dokumentu pierādījuma spēka noraidīšanu nav pietiekams, pat pretrunīgs, šis pamats ir pieņemams.

74 Savu prasību Pirmās instances tiesā ietvaros *FEG* un *TU* nepiekrita informācijai, kas ietverta Komisijas apstrīdētajā lēmumā kā piemēriem *gentlemen's agreement* starp *NAVEG* un *FEG* par piegādēm pēdējās biedriem (turpmāk tekstā — *"gentlemen's agreement"*) īstenošanai. Šajā sakarā tostarp tika norādīts uz divām vēstulēm no uzņēmuma *Spaanderman Licht*.

75 Pārsūdzētā sprieduma 196. un 208. punktā Pirmās instances tiesa izskatīja šo vēstuļu pierādījuma spēku.

76 Tostarp attiecībā uz 1991. gada 14. augusta vēstuli Pirmās instances tiesa minētajā 196. punktā tās pierādījuma spēku novērtēja, šīs vēstules jēdzienus apsverot kontekstā, kurā tā tika rakstīta. Pirmkārt, tā norāda, ka šī vēstule bija adresēta *NAVEG*, atbildot uz tās divas dienas iepriekš uzdoto jautājumu. Tādējādi *NAVEG* bija ierosinājusi iztaujāt *Spaanderman Licht* par iemesliem, kādēļ tas neveic piegādes *CEF*. Otrkārt, Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka šīs vēstules datums ir vēlāks par informācijas pieprasījumiem, ko Komisija 1991. gada 25. jūlijā nosūtīja *FEG* un *TU*, un līdz ar to tā nav ticama.

77 Attiecībā uz 1991. gada 22. maija vēstuli, ko *Spaanderman Licht* nosūtīja *CEF*, Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka sūtītājs ir tikai norādījis, ka tas nevēlas paplašināt savu mazumtirgotāju tīklu. Tomēr Pirmās instances tiesa norādīja, ka šī vēstule tika rakstīta jau pēc Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas.

78 Tādējādi no pārsūdzētā sprieduma 196. un 208. punkta izriet, ka Pirmās instances tiesa ir pietiekami pamatojusi, ka minētās vēstules nav ticamas un ka tās kā aizstāvības pierādījumi ir jānoraida.

79 Attiecībā uz iespējamo pārsūdzētā sprieduma motīvu pretrunīgumu, uz ko atsaucas *FEG*, ir jākonstatē, — kā savu secinājumu 27. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte — ka, nepastāvot loģiskai saiknei starp administratīvās procedūras ilguma saprātīguma novērtējumu un Pirmās instances tiesai iesniegto dokumentu pierādījuma spēku, minētais spriedums nav pretrunīgs.

80 Turklāt lietas dalībnieku Pirmās instances tiesai iesniegto dokumentu pierādījuma spēks, ko var novērtēt tikai Pirmās instances tiesa, nav noteikti atkarīgs no tās administratīvās procedūras stadijas, kuras laikā tie ir izstrādāti. Tādējādi, kā savu secinājumu 28. punktā norāda ģenerāladvokāte, šis pierādījuma spēks ir jāpārbauda, ņemot vērā visus lietas apstākļus. Tomēr no pārsūdzētā sprieduma 196. un 208. punkta izriet, ka tas, ka Komisija jau bija uzsākusi savu izmeklēšanu, nav vienīgais noteicošais faktors, kādēļ Pirmās instances tiesa noraidīja *Spaanderman Licht* 1991. gada 22. maija un 14. augusta vēstules kā tādas, ar ko nevar apstrīdēt Komisijas iesniegtos pierādījumus jautājumā par *gentlemen's agreement* izpildi. Līdz ar to minēto 196. un 208. punktu nevar interpretēt tādējādi, ka pēc tā rakstura pierādījuma spēks nav piešķirams tādam dokumentam, kas ir izstrādāts laikā, kad Komisijas izmeklēšana jau ir uzsākta.

81 Ņemot vērā iepriekš minēto, otrais apelācijas pamatojumam izvirzītais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

Par trešo pamatu, kas ir balstīts uz Pirmās instances tiesas veikto Komisijas iesniegto pierādījumu par kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilgumu novērtējumu

Lietas dalībnieku argumenti

82 Ar savu trešo pamatu *FEG* kritizē Pirmās instances tiesas vērtējumu attiecībā uz pierādījumiem, ar kuriem Komisija ir pamatojusi savus secinājumus par galveno

EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, kas ir inkriminēts *FEG*, proti, kolektīvo ekskluzivitātes režīmu, kas laika posmā no 1986. gada 11. marta līdz 1994. gada 25. februārim regulēja attiecības starp *FEG* un *NAVEG*. Šie pierādījumi ir tik nenozīmīgi un netieši, ka tos nekādā ziņā nevar kvalificēt kā atbilstošus un pārliecinošus pierādījumus, kas apstiprina turpināta pārkāpuma pastāvēšanu.

83 *FEG* tostarp atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 141. punktu, kurā Pirmās instances tiesa ir nolēmusi, ka Komisija ir balstījusi savu novērtējumu "uz vispārēju visu attiecīgo pierādījumu un norāžu novērtējumu". *FEG* uzskata, ka šajā gadījumā jautājums ir par pierādījumu iegūšanas un izmantošanas juridiski neadekvātu pamatojumu un ka ir jāsniedz nevis "norādes", bet gan atbilstoši un pārliecinoši pierādījumi par konstatēto pārkāpumu, kā arī par tā ilgumu.

84 Papildus tam *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka Komisija savā vērtējumā nav sniegusi kaut mazākos pierādījumus par šāda ekskluzivitātes režīma pastāvēšanu attiecībā uz laika posmu no 1986. gada 12. marta līdz 1989. gada 28. februārim un no 1991. gada 18. novembra līdz 1994. gada 25. februārim.

85 *FEG* norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 411. punktā Pirmās instances tiesa attiecībā uz to ir nospriedusi, ka "Komisija [ir iesniegusi] pierādījumus par pārkāpuma pastāvēšanu, kurš ir turpinājies laika posmā no 1986. līdz 1994. gadam". Vienīgais pamatojums, kas izriet no minētā sprieduma 406. punkta, ir tas, ka Pirmās instances tiesa attiecībā uz *TU* inkriminētajiem pārkāpumiem ir uzskatījusi, ka "pēc to rakstura [tie] ir turpināti". *FEG* nepiekrīt šim vērtējumam, apgalvojot, ka tas nav pietiekams pienākuma norādīt pamatojumu izpildei.

86 Komisija savukārt uzskata, ka trešais pamats nav pieņemams, jo tā mērķis ir lūgt Tiesu no jauna izskatīt tos prasības pamatus un argumentus, kurus Pirmās instances tiesa jau ir izvērtējusi un noraidījusi.

87 Pakārtoti Komisija apgalvo, ka šis prasības pamats nav pamatots. Attiecībā uz *FEG* Pirmās instances tiesai izteikto kritiku par to, ka tā ir piemērojusi kļūdainu tiesību kritēriju, pamatojoties uz "norādēm", Komisija apgalvo, ka šāda kritērija piemēroto raksturu Tiesa ir apstiprinājusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija 57. punktā.

88 Runājot par iespējamo pierādījumu neesamību attiecībā uz kolektīvā ekskluzivitātes režīma pastāvēšanu konkrētos laika posmos, Komisija apstrīd šādu pārsūdzētā sprieduma izpratni un norāda, ka Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka pārkāpums ir kvalificējams kā "turpināts pārkāpums" (skat. minētā sprieduma 90., 406. un 411. punktu).

89 Pretēji *FEG* apgalvotajam Komisija uzskata — lai noteiktu kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilgumu, Pirmās instances tiesa nav balstījusies vienīgi uz pārkāpuma "turpināto" raksturu. Komisija atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 192. un 408. punktu, kuros Pirmās instances tiesa ir aprakstījusi konkrētās norādes, kas palīdzēja Komisijai noteikt pārkāpuma ilgumu.

Tiesas vērtējums

90 Sava trešā pamata ietvaros *FEG* būtībā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir balstījusies uz kļūdainiem juridiskiem kritērijiem, lai novērtētu Komisijas iesniegtos pierādījumus tās konstatējuma pamatojumam attiecībā uz EKL 81. panta 1. punktā paredzētā pārkāpuma ilgumu. Papildus tam *FEG* uzskata, ka pārsūdzētais spriedums nav pietiekami pamatots attiecībā uz kolektīvā ekskluzivitātes režīma "turpināto" raksturu. Šajā aspektā šis trešais pamats attiecas uz tiesību jautājumiem, par kuriem var vērsties Tiesā apelācijas ietvaros, un līdz ar to tas ir uzskatāms par pieņemamu.

91 Tā kā *gentlemen's agreement* pastāvēšanu apstrīdēja gan *FEG*, gan *TU*, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 141. punktā ir uzskatījusi, ka ir jāizvērtē, vai apstrīdētajā lēmumā Komisija bija sevi atbrīvojusi no pierādīšanas pienākuma, kas tai radās brīdī, kad tā secināja, ka pastāv pierādījumi par *gentlemen's agreement* pastāvēšanu, sākot no 1986. gada 11. marta. Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka šis novērtējums balstās uz vispārēju attiecīgo pierādījumu un norāžu kopuma novērtējumu.

92 Pēc minētās *gentlemen's agreement* rašanās un īstenošanas pārbaudes Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 210. punktā ir norādījusi, ka vispārējās novērtēšanas noslēgumā *FEG* un *TU* nav izdevies apstrīdēt Komisijas apstrīdētajā lēmumā vērā ņemto norāžu pārliecinošo, objektīvo un saskanīgo raksturu.

93 Šīs apelācijas ietvaros *FEG* apstrīd, ka atsauce uz "norādēm" ir atbilstošs pierādījums kolektīvā ekskluzivitātes režīma esamībai.

94 Šis arguments nav pieņemams. Tiesa jau ir nospriedusi, ka lielākajā daļā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakritību un norāžu, kuras, skatītas kopā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu par konkurences normu pārkāpumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 57. punkts).

95 Kā to savu secinājumu 38. punktā atzīmējusi ģenerāladvokāte, šādas norādes un sakritības ļauj atklāt ne tikai pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšanu, bet arī turpinātas pret konkurenci vērstas darbības ilgumu un nolīguma, kas ir noslēgts, pārkāpjot konkurences normas, piemērošanas laika posmu.

96 Ņemot vērā šo judikatūru, Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pamatojot savu novērtējumu par kolektīvā ekskluzivitātes režīma pastāvēšanu, kā arī par tā ilgumu ar "visu pierādījumu un attiecīgo norāžu kopuma vispārēju novērtējumu". Jautājums par to, kādu pierādījuma spēku Pirmās instances tiesa ir piešķīrusi katram šo Komisijas iesniegto pierādījumu un norāžu elementam, tomēr ir jautājums par faktiska rakstura vērtējumu, kurš kā tāds nav pakļauts Tiesas kontrolei apelācijas ietvaros.

97 Šī trešā pamata ietvaros *FEG* norāda arī, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka nepastāv pierādījumi par kolektīvā ekskluzivitātes režīma pastāvēšanu konkrētos laika posmos.

98 Šajā sakarā ir jāprecizē, ka pārsūdzētā sprieduma 411. punktā Pirmās instances tiesa ir nospriedusi, ka Komisija ir iesniegusi pierādījumus par turpināta pārkāpuma pastāvēšanu laika posmā no 1986. gada līdz 1994. gadam ieskaitot. Tas, ka šādi pierādījumi netika iesniegti par konkrētiem laika posmiem, nav šķērslis, lai uzskatītu par pierādītu, ka pārkāpums ir pastāvējis plašākā laika posmā nekā šie laika posmi, jo šāds konstatējums ir pamatots ar objektīvām un saskanīgām norādēm. Šāda pārkāpuma vairāku gadu garumā ietvaros tas, ka aizliegtā vienošanās parādās dažādos laika posmos, kurus var nodalīt ar lielākiem vai mazākiem starpposmiem, neietekmē šīs aizliegtās vienošanās esamību, ar nosacījumu, ka šo pārkāpumu veidojošajām dažādajām darbībām ir viens mērķis un tās veido viena veida un turpinātu pārkāpumu.

99 Tomēr *FEG* nepiekrīt arī Pirmās instances tiesas secinājumam par "turpināta pārkāpuma" esamību. *FEG* uzskata, ka vienīgais šāda pārkāpuma konstatējuma pamats, kas minēts pārsūdzētā sprieduma 406. punktā, ir tas, ka Pirmās instances tiesa attiecībā uz *TU* inkriminētajiem pārkāpumiem ir uzskatījusi, ka "pēc to rakstura [tie] ir turpināti". *FEG* nepiekrīt šim vērtējumam, jo tas neatbilst pienākumam norādīt pamatojumu, jo vienīgi norāde uz pārkāpumu "raksturu" nevar tikt uzskatīta par pietiekamu materiālo pamatojumu.

100 Šajā argumentā acīmredzami nav ņemts vērā pārsūdzētā sprieduma 411. punkts, kurā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka Komisija ir iesniegusi pierādījumus par turpināta pārkāpuma pastāvēšanu laika posmā no 1986. līdz 1994. gadam ieskaitot. Pirmās instances tiesa šajā sakarā ir atsaukusies uz savu vērtējumu, kas pausts minētā sprieduma iepriekšējos punktos, tostarp tā 408. punktā, kurā tā ir detalizēti izklāstījusi šī pārkāpuma ilguma pamatojumu. Šā punkta redakcija ir šāda:

"Attiecībā uz [apstrīdētā] lēmuma 1. pantā minēto pārkāpumu Komisija nevarēja precīzi noteikt datumu, kurā tika noslēgts kopējais ekskluzivitātes režīms. Tomēr tā varēja iesniegt pierādījumus par šī režīma pastāvēšanu, sākot no 1986. gada 11. marta sanāksmes, kuras laikā *FEG* un *NAVEG* administratīvās padomes atsaucās uz *gentlemen's agreement*. Komisija ir atsaukusies arī uz vairākām norādēm ar izcelsmi laikā pēc šīs sapulces, uz kuru pamata tā uzskatīja, ka *NAVEG* biedri turpināja piemērot *gentlemen's agreement* (skat. [apstrīdētā] lēmuma 47.–49. apsvērumu). Komisija turklāt atsaucās uz vairākām norādēm, kas pierāda, ka *NAVEG* biedri ievēroja savas apvienības ieteikumus, izpildot *gentlemen's agreement* ([apstrīdētā] lēmuma 50.–52. apsvērums). Pēdējā no šīm norādēm ir sabiedrības *Hemmink* 1994. gada 25. februāra iekšējās sapulces protokols, kuras laikā šis *NAVEG* biedrs ir norādījis, ka tas ir atteicies veikt piegādi vairumtirgotājam, kas nav *FEG* biedrs. [..]"

101 Ņemot vērā iepriekš minēto, kā nepamatots ir noraidāms trešais *FEG* apelācijas sūdzības atbalstam izvirzītais pamats, kas attiecas uz iespējamo kļūdu tiesību piemērošanā un iespējamo pamatojuma trūkumu saistībā ar Pirmās instances tiesas veikto novērtējumu attiecībā uz kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilgumu, kas ietverts apstrīdētajā Komisijas lēmumā.

Par ceturto pamatu, kas ir balstīts uz Pirmās instances tiesas veikto FEG *argumentu attiecībā uz saskaņotajām darbībām cenu noteikšanas jomā novērtējumu*

102 Savā ceturtajā pamatā *FEG* norāda, ka attiecībā uz vairākiem tai inkriminētā pārkāpuma aspektiem Pirmās instances tiesa nav pārbaudījusi tās izvirzīto argumentu būtību vai ir to darījusi acīmredzami neprecīzi, tādējādi pārkāpjot šai tiesai piekrītošo pienākumu norādīt pamatojumu. Šim pamatam ir piecas daļas.

Par ceturtā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz saskaņoto darbību cenu noteikšanas jomā kvalifikāciju par vienu turpinātu pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

103 *FEG* uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma 403.–412. punktā ietvertais Pirmās instances tiesas secinājums, saskaņā ar kuru dažādie nolīgumi cenu noteikšanas jomā ir uzskatāmi par vienu turpinātu pārkāpumu, nav saprotams un saderīgs ar pienākumu norādīt pamatojumu.

104 *FEG* norāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai varētu konstatēt viena vienīga pārkāpuma pastāvēšanu, ir jāpierāda, ka dažādās inkriminētās darbības var ietvert "kopējā plānā" to "vienādā mērķa" dēļ (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 258. punkts).

105 Tomēr šajā gadījumā jautājums ir par ļoti neviendabīgiem lēmumiem un darbībām, kurām ir ļoti dažādi mērķi, un Komisija nevar no tā izsecināt kopēja plāna pastāvēšanu, bet tai ir jāpierāda, ka šīs darbības ir saistītas no materiālā viedokļa. Pirmās instances tiesai bija jāpārbauda, vai Komisija ir pietiekami pierādījusi, ka šāda saistība pastāv.

106 *FEG* nepiekrīt šāda "kopējā plāna" pastāvēšanai un uzskata, ka secinājumi, pie kuriem ir nonākusi Pirmās instances tiesa, ir tik nepilnīgi, ka tie nav saderīgi ar pienākumu norādīt pamatojumu.

107 Šajā sakarā Komisija norāda, ka *FEG* ar šo pamatu mēģina panākt, lai Tiesa atkārtoti izskatītu Pirmās instances tiesas veikto faktisko novērtējumu attiecībā uz pierādījumiem par "kopēja plāna" pastāvēšanu. Līdz ar to šī ceturtā pamata daļa nav pieņemama.

108 Pakārtoti Komisija apgalvo, ka ceturtā pamata pirmā daļa nav pamatota. Pārsūdzētā sprieduma 342. punktā Pirmās instances tiesa ir skaidri un pamatoti secinājusi, ka divi konstatētie pārkāpumi, proti, kolektīvais ekskluzivitātes režīms un nolīgumi cenu jomā ir "kopēja plāna" sastāvdaļa, jo tiem ir vienāds pret konkurenci vērsts mērķis. Komisija apgalvo, ka tam, kas attiecas uz šiem diviem pārkāpumiem, ir noteikti jāattiecas arī uz galvenajām to sastāvdaļām.

— Tiesas vērtējums

109 *FEG* izvirzītā ceturtā pamata pirmā daļa attiecas uz juridiskajiem kritērijiem, uz kuriem Pirmās instances tiesa ir balstījusies, lai kvalificētu dažādās darbības attiecībā

uz cenu noteikšanu kā tādas, kas veido vienu turpinātu pārkāpumu, un uz pārsūdzētā sprieduma pamatojumu šajā jautājumā. Līdz ar to minētā daļa ir pieņemama.

110 EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no vairāku darbību virknes, vai arī no turpinātas rīcības. Šo interpretāciju nevar apstrīdēt, pamatojoties uz to, ka viena vai vairākas šādas darbības vai turpināta rīcība, apskatīta izolēti, var pati par sevi būt minētā noteikuma pārkāpums. Ja dažādās darbības var ietvert "kopējā plānā" to vienādā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, Komisijai ir tiesības noteikt atbildību par šīm darbībām, ņemot vērā dalību attiecīgajā pārkāpumā kopumā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 258. punkts.

111 No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka tieši šādi argumenti ir pamatā Pirmās instances tiesas veiktajai saskaņoto darbību cenu jomā kvalificēšanai par tādām, kas veido vienu turpinātu pārkāpumu.

112 Tostarp pārsūdzētā sprieduma 342. punktā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka kolektīvajam ekskluzivitātes režīmam un ar cenu noteikšanu saistītajām darbībām ir vienāds pret konkurenci vērsts mērķis, ko veido cenu uzturēšana konkurenci pārsniedzošā līmenī, pirmkārt, samazinot to uzņēmumu konkurētspēju, kas vēlas darboties elektrotehnikas vairumtirdzniecības tirgū Nīderlandē un tādējādi konkurēt ar *FEG* biedriem, bet neesot saistītiem ar šo uzņēmumu apvienību, un, otrkārt, daļēji koordinējot to cenu politiku.

113 Kā savu secinājumu 47. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, no šāda secinājuma tāpat izriet, ka katram šim pārkāpumam pašam par sevi, proti, kolektīvajam ekskluzivitātes režīmam un saskaņotajām darbībām cenu jomā, bija viens mērķis.

114 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 403.–412. punkts kopskatā ar Pirmās instances tiesas veikto konstatējumu minētajā 342. punktā neietver nedz kļūdu tiesību piemērošanā, nedz arī šī sprieduma pamatojuma trūkumu.

115 Līdz ar to ceturtā pamata pirmā daļa ir noraidāma kā nepamatota.

Par ceturtā pamata otro daļu, kas attiecas uz standarta atlaidēm elektrotehnisko instalācijas materiālu pārdošanai skolām

— Lietas dalībnieku argumenti

116 Šajā ceturtā pamata daļā *FEG* norāda, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 412. pantā ir uzskatījusi, ka standarta atlaides, kas piešķirtas saistībā ar elektrotehnisko materiālu pārdošanu skolām, ir pierādījums par "apspriešanos cenu jautājumos pēc 1991. gada".

117 *FEG* apgalvo, ka jautājums tomēr ir par vienu atsevišķu gadījumu, kad pēc *UNETO* lūguma minētās apvienības biedriem tika sniegts konkrēts ieteikums, kas attiecās tikai uz piegādēm vairumtirgotājiem ar visai nenozīmīgu daudzumu, kas ir gadījums, kurā pastāvēja īpaši sociāli iemesli un pamatojums. *FEG* uzskata, ka runa ir par īpašām, ļoti lielām atlaidēm skolas materiāliem, ko iegādājas publiskās mācību iestādes, kuru skolēni ir instalāciju veicošo uzņēmumu mērķauditorija. Tādēļ šādas atlaides sniegtas saskaņā ar lūgumu par īpašu atbalstu, kam ir sociāls mērķis.

118 *FEG* norāda, ka Pirmās instances tiesa ir ignorējusi šos argumentus, pārsūdzētā sprieduma 324. punktā nospriežot, ka iespējamais šīs norunas sociālais mērķis nav ņemams vērā, piemērojot EKL 81. panta 1. punktu. Tādējādi Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi šo noteikumu, jo tā nav pārbaudījusi, vai īpašo atlaižu režīms atbilst visiem minētā noteikuma piemērošanas nosacījumiem, it īpaši nosacījumiem par ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.

119 Papildus tam *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesas sniegtais pamatojums šajā sakarā nav pietiekams.

120 Savukārt Komisija norāda, ka ar šo ceturtā pamata daļu *FEG* mēģina apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko novērtējumu par nolīguma attiecībā uz skolām piešķirtajām atlaidēm pret konkurenci vērsto mērķi un minētā daļa līdz ar to nav pieņemama.

121 Pakārtoti Komisija apgalvo, ka šī ceturtā pamata daļa nav pamatota. Pārsūdzētā sprieduma 324. punktā Pirmās instances tiesa ir pareizi izvērtējusi iepriekš minētos *FEG* argumentus, kas norādīti minētā sprieduma 311. punktā. Turklāt tam, ka nolīgums par atlaidēm bija "viens atsevišķs gadījums", kā to norāda *FEG*, nav nozīmes. Būtībā tāda rīcība, kurai ir acīmredzami pret konkurenci vērsts mērķis un kas attiecas uz lielāko daļu elektrotehnikas preču tirgotāju Nīderlandē, nevar izvairīties no EKL 81. panta 1. punktā paredzētā aizlieguma sakarā ar to, ka jautājums ir par "vienu atsevišķu gadījumu".

— Tiesas vērtējums

122 Šī ceturtā pamata daļa ir pieņemama, jo tā attiecas, pirmkārt, uz juridiskajiem kritērijiem, kas ir pamatā tam, ka elektrotehnisko instalācijas materiālu tirdzniecībai

skolām piešķirtās standarta atlaides tika kvalificētas kā pierādījums saskaņoto darbību īstenošanai cenu jautājumā pēc 1991. gada, un, otrkārt, uz iespējamo pārsūdzētā sprieduma nepietiekamo pamatojumu šajā jautājumā.

123 Pārsūdzētā sprieduma 317. punktā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka *TU* un *FEG* nav apstrīdējuši apspriežu pastāvēšanu attiecībā uz *FEG* biedru atlaidēm, cenām, peļņas līmeni un apgrozījumu, bet būtībā ir apgalvojušas, ka šajās apspriedēs nolemtais nebija pretējs EKL 81. panta 1. punktam, tas neietekmēja tirgu, jo tajās nolemtais netika īstenots vai neradīja ievērojamas sekas.

124 Pirmās instances tiesa noraidīja šos argumentus. Pārsūdzētā sprieduma 324. punktā tā ir nolēmusi:

"Attiecībā uz standarta atlaidēm elektrotehnisko materiālu pārdošanai skolām ([apstrīdētā] lēmuma 83. apsvērums) nav apstrīdams, ka *FEG*, *TU* un citi šīs apvienības biedri ir vienojušies par vienotu atlaižu likmi 35 % apmērā. Šādas kopējas rīcības mērķis acīmredzami ir ierobežot brīvu *FEG* biedru tirdzniecības politikas noteikšanu. Attiecībā uz iespējamo šīs norunas sociālo mērķi to nevar ņemt vērā EKL 81. panta 1. punkta ietvaros."

125 Šajā pārsūdzētā sprieduma punktā nav kļūdas tiesību piemērošanā, ko būtu pieļāvusi Pirmās instances tiesa, jo, lai piemērotu EKL 81. panta 1. punktu, konkrētā nolīguma ietekme nav jāņem vērā, ja izrādās, ka tā mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū (iepriekš minētais spriedums lietā *Aalborg Portland* u.c./ Komisija, 261. punkts).

126 Tā kā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka norunai attiecībā uz skolām piešķirtajām standarta atlaidēm ir pret konkurenci vērsts mērķis, nedz viena atsevišķa gadījuma raksturs, nedz šo atlaižu sociālais mērķis nevar būt pamats tam, ka ar šīm atlaidēm saistītajam nolīgumam netiek piemērots EKL 81. panta 1. punkts.

127 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir noraidāms *FEG* arguments par iespējamo pārsūdzētā sprieduma nepietiekamo pamatojumu šajā jautājumā.

128 Līdz ar to ceturtā pamata otrā daļa ir noraidāma.

Par ceturtā pamata trešo daļu, kas attiecas uz preču "vads un kabelis" komisijas darbībām un iespējamajiem citiem informācijas apmaiņas gadījumiem

— Lietas dalībnieku argumenti

129 Šī ceturtā pamata daļa ir vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 317.–323. punktu, kuros Pirmās instances tiesa ir izskatījusi pārkāpumu, kas izriet no preču "vads un kabelis" komisijas darbībām.

130 *FEG* apgalvo, ka no šīs pārbaudes izriet, ka Pirmās instances tiesa nav konstatējusi, ka šīs komisijas ietvaros ir notikušas faktiskas konkurenci ierobežojošas darbības, bet ka tā tomēr pārsūdzētā sprieduma 323. punktā ir uzskatījusi, ka Komisija pamatoti varēja apzīmēt šīs darbības kā "norādes uz darbībām, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci EKL 81. panta 1. punkta izpratnē".

131 *FEG* uzskata, ka šis konstatējums ir balstīts uz kļūdainu kritēriju. Tā uzskata, ka Komisija nevar tikai identificēt norādes, bet tai ir faktiski jākonstatē, ka šīs ierobežojošās darbības ir notikušas. *FEG* uzskata, ka tā ir pamatoti un detalizēti pierādījusi, ka neviena konkrētā darbība, kas atbilda Komisijas identificētajiem konkurences ierobežošanas mērķiem, netika īstenota, un ka līdz ar to nosacījumi, kas ļauj konstatēt saskaņotas darbības EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, nav izpildīti.

132 Komisija šajā sakarā apgalvo, ka šajā ceturtā pamata daļā nav ņemts vērā pārsūdzētā sprieduma 321. un 323. punkts, saskaņā ar kuriem Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi attiecīgo informācijas apmaiņas sistēmu par papildu norādi par tādu darbību kopumu, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci ar cenu palīdzību. Tomēr Komisija uzskata, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka EKL 81. panta 1. punkts aizliedz tādus lēmumus un nolīgumus, kuru mērķis ir konkurences ierobežošana, un nav jāņem vērā to konkrētā ietekme (iepriekš minētais spriedums lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 261. punkts).

133 Komisija piebilst, ka Tiesas judikatūrā ir paredzēts, ka minētajā EK līguma noteikumā ietvertais aizliegums ir piemērojams saskaņotām darbībām un ka nav jāpierāda ietekme uz konkurenci vai konkurenci ierobežojoša rīcība — pietiek tikai ar rīcību tirgū (1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 122.–124. punkts).

— Tiesas vērtējums

134 Tāpat kā iepriekšējās ceturtā pamata daļas, tā trešā daļa attiecas uz Pirmās instances tiesas vērtējumu attiecībā uz *FEG* argumentiem, saskaņā ar kuriem saskaņotās darbības cenu jautājumā un skolām piešķirtās atlaides, kuru esamību atklāja Komisija, nebija pretrunā ar EKL 81. panta 1. punktu, jo tām nebija ietekmes uz

tirgu, tādēļ ka tās netika īstenotas vai neradīja ievērojamas sekas. Šajā kontekstā šī ceturtā pamata daļa attiecas uz tiesību jautājumu un līdz ar to ir atzīstama par pieņemamu.

135 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakritībām un norādēm, kas, skatītas kopā un neesot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu konkurences normu pārkāpumam (iepriekš minētais spriedums lietā *Aalborg Portland* - u.c./Komisija, 57. punkts).

136 Turklāt, lai piemērotu EKL 81. panta 1. punktu, nav jāņem vērā nolīguma konkrētā ietekme, ja izrādās, ka tā mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū (iepriekš minētais spriedums lietā *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 261. punkts).

137 Tāpat saskaņota darbība ietilpst EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas jomā pat tad, ja nepastāv pret konkurenci vērsta ietekme uz tirgu.

138 Vispirms no minētā noteikuma redakcijas izriet, ka tāpat kā nolīgumu uzņēmumu starpā un uzņēmumu apvienību lēmumu gadījumā, saskaņotas darbības ir aizliegtas neatkarīgi no to ietekmes, ja tām ir pret konkurenci vērsts mērķis.

139 Turklāt, — kaut arī pats saskaņotas darbības jēdziens ietver tirgū darbojošos uzņēmumu rīcību, tas tomēr noteikti nenozīmē, ka šī rīcība rada konkrētu ietekmi, kas ierobežo, traucē vai izkropļo konkurenci (1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 165. punkts).

140 No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka Pirmās instances tiesa, novērtējot saskaņotās darbības cenu jautājumā un skolām piešķirtās atlaides, kuras apstrīdētajā lēmumā bija konstatējusi Komisija, ir balstījusies tieši uz šiem principiem.

141 Šī novērtējuma ietvaros Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 321. punktā ir norādījusi, ka Komisija pamatoti varēja uzskatīt, ka attiecīgās informācijas apmaiņas sistēmas mērķis bija ietekmēt tirgu. Pirmās instances tiesa no tā secināja, ka tādēļ Komisija varēja uzskatīt, ka runa ir par papildu norādi par tādu darbību esamību, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci ar cenu palīdzību starp *FEG* biedriem.

142 Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 322. punktā attiecībā uz preču "vads un kabelis" komisiju Pirmās instances tiesa ir atgādinājusi, ka saskaņā ar apstrīdēto lēmumu tās mērķis bija "nodrošināt tirgū mieru un klusumu un saglabāt cenu līmeni". Pirmās instances tiesa atzina, ka jautājums acīmredzami ir par tādu mērķi, kas ir aizliegts EKL 81. panta 1. punktā, jo tā nolūks bija aizvietot uzņēmumu individuālos lēmumus ar to norunas rezultātu cenu jautājumos.

143 Tā kā saskaņoto darbību informācijas apmaiņas par cenām jautājumā pret konkurenci vērsto darbību mērķis bija konstatēts, Pirmās instances tiesai līdz ar to nebija pienākuma pārbaudīt to konkrēto ietekmi uz tirgu.

144 Līdz ar to ceturtā pamata trešā daļa ir noraidāma kā nepamatota.

Par ceturtā pamata ceturto daļu attiecībā uz saistošiem lēmumiem par noteiktām cenām un lēmumu par publicēšanu

— Lietas dalībnieku argumenti

145 *FEG* norāda — tā kā saistošais lēmums par konkrētām cenām jau neilgi pēc tā pieņemšanas 1984. gadā bija zaudējis savu nozīmi, Pirmās instances tiesa nevarēja pienācīgi konstatēt, ka ar šo lēmumu saistītais pārkāpums ir turpinājies līdz tā formālai atcelšanai, t.i., līdz 1993. gada 23. novembrim.

146 Papildus tam *FEG* atzīmē, ka nav pienācīgi konstatēts, ka saistošais lēmums par konkrētām cenām un lēmums par publicēšanu ir tikuši piemēroti. *FEG* apgalvo, ka saskaņota darbība EKL 81. panta 1. punkta izpratnē var pastāvēt tikai tad, ja šī darbība ir patiešām tikusi realizēta tirgū. Tomēr Pirmās instances tiesa nav konstatējusi tās pastāvēšanu, bet pārsūdzētā sprieduma 291. punktā ir vienīgi paziņojusi, ka, ņemot vērā šo divu lēmumu mērķi ierobežot konkurenci, nebija jāpārbauda, vai tie patiešām tika īstenoti.

147 Turklāt, pēc *FEG* domām, minētie saistošie lēmumi pēc to rakstura ir tik atšķirīgi no citiem iespējamajiem tās izdarītajiem pārkāpumiem cenu jomā, ka Pirmās instances tiesa varēja tos uzskatīt par vienu atsevišķu pārkāpumu, tikai pārkāpjot pienākumu norādīt pamatojumu. Komisijai šie divi saistošie lēmumi bija jāuzskata par tādiem

lēmumiem, kas neatkarīgi pārkāpj EKL 81. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu, un Pirmās instances tiesai bija jāveic šī pārbaude, ņemot vērā to ietekmi uz tirdzniecību dalībvalstu starpā.

148 Šajā sakarā Komisija norāda, ka šīs ceturtā pamata daļas mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko konstatējumu un ka līdz ar to tas ir atzīstams par nepieņemamu.

149 Pakārtoti Komisija atzīmē, ka minētā daļa nav pamatota. Pēc tās domām, pat ja, kā apgalvo *FEG*, saistošajam lēmumam par konkrētām cenām nebija lietderīgas iedarbības, tas tomēr nekādā ziņā nav šķērslis, lai Pirmās instances tiesa konstatētu, ka minētais lēmums ir uzskatāms par aizliegtu rīcību, kas ir turpinājusies līdz pat tā atcelšanai 1993. gada 23. novembrī.

150 Komisija konstatē, ka pārsūdzētā sprieduma 295. punktā Pirmās instances tiesa ir pamatoti nolēmusi, ka saistošais lēmums par noteiktām cenām, kura mērķis ir konkurences ierobežošana, bija saistošs uzņēmumu apvienības lēmums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē. Minētais noteikums aizliedz šādus lēmumus, un nav jāpārbauda to konkrētā ietekme.

151 Papildus tam Komisija uzskata, ka nav pamatota *FEG* kritika par Pirmās instances tiesas atzinumu, saskaņā ar kuru abi attiecīgie saistošie lēmumi ir uzskatāmi par vienu un to pašu pārkāpumu. Pirmās instances tiesa, veicot novērtējumu, ir balstījusies uz juridiski pareizu kritēriju, proti, šo lēmumu mērķi ierobežot konkurenci.

— Tiesas vērtējums

152 Ceturtā pamata ceturtā daļa ir jānoraida kā nepieņemama tiktāl, ciktāl tās mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko novērtējumu, saskaņā ar kuru saistošais lēmums par cenām ir bijis spēkā līdz pat brīdim, kad tas tika formāli atcelts. Būtībā šāda Pirmās instances tiesas konstatēto faktu un pierādījumu atkārtota pārbaude neietilpst Tiesas kompetencē apelācijas ietvaros.

153 No otras puses, ir jāpārbauda šīs ceturtā pamata daļas pamatotība daļā, kur tās mērķis ir apstrīdēt pārsūdzētajā spriedumā ietverto pamatojumu attiecībā uz abu attiecīgo saistošo lēmumu atzīšanu par tādiem, kas veido "vienu atsevišķu pārkāpumu", un iespējamo kļūdu tiesību piemērošanā, ko Pirmās instances tiesa pieļāvusi sakarā ar to, ka tā nav pārbaudījusi, vai šie lēmumi patiešām tika īstenoti.

154 Pārsūdzētā sprieduma 289. punktā Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 2. punktā ir minējusi divus *FEG* "saistošus lēmumus", viens no kuriem attiecas uz noteiktām cenām, otrs — uz publikācijām. Tā ir precizējusi, ka atbilstoši šīs apvienības statūtiem šie lēmumi ir saistoši tās biedriem un ka šo lēmumu neievērošana var būt pamats apvienības biedra statusa apturēšanai vai atcelšanai (apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 72. punkts).

155 No pārsūdzētā sprieduma 290. punkta izriet, ka *FEG* un *TU* Pirmās instances tiesā ir apgalvojuši, ka minētie lēmumi līdz pat to atcelšanai 1993. gada 23. novembrī ir palikuši neīstenoti. Līdz ar to nav konstatējama ierobežojoša ietekme uz konkurenci.

156 Minētā sprieduma 291. punktā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka ir jāpārbauda, vai attiecīgo saistošo lēmumu mērķis ir ierobežot konkurenci. Būtībā apstiprinošas atbildes gadījumā EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas ietvaros jebkāda šo lēmumu ietekmes analīze nebūtu nepieciešama.

157 Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 292.–300. punktā ir nonākusi tieši pie šāda secinājuma.

158 Tādējādi attiecībā uz saistošo lēmumu par noteiktām cenām Pirmās instances tiesa 295. punktā ir konstatējusi, ka šis uzņēmumu apvienības lēmums ierobežo tās biedru brīvību noteikt cenas un tam ir konkurenci ierobežojošs mērķis EKL 81. panta 1. punkta izpratnē.

159 Attiecībā uz saistošo lēmumu par publicēšanu Pirmās instances tiesa 300. punktā ir secinājusi, ka tā mērķis ir ierobežot *FEG* biedru individuālo rīcību attiecībā uz to tirdzniecības politiku publikāciju jomā, lai aizsargātu tos no konkurences, kuru tās biedri būtībā uzskatīja par sagraujošu, sekām. Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka šāda veida lēmumam, ko pieņēmusi uzņēmumu apvienība, acīmredzami ir konkurenci ierobežojošs mērķis minētā līguma noteikuma izpratnē.

160 Tā kā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi šo divu saistošo lēmumu pret konkurenci vērsto mērķi, pretēji *FEG* apgalvotajam nevar prasīt, lai tā konstatētu arī to konkrēto ietekmi uz tirgu. Būtībā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 136. punktā, piemērojot

EKL 81. panta 1. punktu, nav jāņem vērā nolīguma konkrētā ietekme, ja ir skaidrs, ka tā mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū.

161 Saistībā ar argumentu par, iespējams, nepietiekamo pārsūdzētā sprieduma pamatojumu attiecībā uz saistošā lēmuma par noteiktām cenām un lēmuma par publikācijām kvalifikāciju par tādiem, kas veido "vienu atsevišķu pārkāpumu", ir jāatsaucas uz Tiesas pastāvīgo judikatūru attiecībā uz EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, kas ir atgādināta šī sprieduma 110. punktā.

162 No pārsūdzētā sprieduma 338. punkta teksta, lai gan tikai netieši, izriet, ka Pirmās instances tiesa ir konstatējusi "kopējā plāna" pastāvēšanu. Būtībā tā ir norādījusi, ka, īstenojot virkni darbību, nolīgumu un lēmumu, *FEG* biedri un šī apvienība, kuras rīcībā ir dominējoša ekonomiska ietekme attiecīgajā tirgū, ar slepenu norunu ir vēlējušies ierobežot konkurenci ar cenu palīdzību, tostarp, organizējot apspriedes cenu un atlaižu jautājumā, kā arī *FEG* līmenī pieņemot saistošus lēmumus cenu un reklāmas jautājumos.

163 Starp šiem saistošajiem lēmumiem pastāvošās atšķirības, uz kurām norāda *FEG*, neietekmē to kvalifikāciju par "vienu atsevišķu pārkāpumu", jo tie ietilpst darbību virknē, kurām ir viens mērķis, proti, ierobežot konkurenci ar cenu palīdzību.

164 No visa iepriekš minētā izriet, ka ceturtā pamata ceturtā daļa ir daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

Par ceturtā pamata piekto daļu attiecībā uz *FEG* tās biedriem nosūtītajiem ieteikumiem par cenām

— Lietas dalībnieku argumenti

165 Ar piekto un pēdējo ceturtā pamata daļu *FEG* norāda, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā tās biedriem nosūtīto ieteikumu par cenām produktiem "plastikāta caurules" stipri ierobežoto piemērojamību un vienveidīgo raksturu un ir tikai apstiprinājusi, ka šiem ieteikumiem ir konkurenci ierobežojošs mērķis, kā to konstatējusi Komisija, tādējādi pārkāpjot šai tiesai piekrītošo pienākumu norādīt pamatojumu.

166 Papildus tam *FEG* kritizē pārsūdzētā sprieduma 333. punktu, kurā Pirmās instances tiesa ir noraidījusi tās izvirzītos iebildumus par Komisijas secinājumiem attiecībā uz līdzīgu bruto cenu sarakstu izmantošanu, ko veikuši atsevišķi šīs apvienības nozīmīgākie biedri, apgalvojot, ka Komisija ir kvalificējusi šīs darbības nevis kā atsevišķus konkurences tiesību pārkāpumus, bet gan kā konstatēto darbību sekas. *FEG* norāda, ka iemesls, kādēļ Pirmās instances tiesa noraidīja tās iebildumus, nav savienojams ar to, ka vēlāk tā sniedza detalizētus izskaidrojumus attiecībā uz konkurences ierobežojumu elektrotehnisko materiālu tirgū Nīderlandē, lai minētā sprieduma 339. punktā konstatētu, ka "Komisija līdz ar to ir tiesības paredzētajā apjomā pierādījusi, ka šīs darbības bija pretrunā ar EKL 81. pantu".

167 *FEG* uzskata, ka nav saprotama pārsūdzētā sprieduma 337. punktā paustā Pirmās instances tiesas nostāja, saskaņā ar kuru *FEG* un *TU* nav iesnieguši pietiekami daudz nopietnu pierādījumu, lai apstrīdētu Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru vairumtirgotāju izmantotās cenas Nīderlandē bija augstākas par cenām, kas bija spēkā citās dalībvalstīs. Komisijai bija pienākums pierādīt šādu augstāku cenu

pastāvēšanu, bet tā nav sniegusi šādus pierādījumus. Pirmās instances tiesai nebija jāaprobežojas ar minētā sprieduma 337. punktā ietverto vērtējumu, bet jāprasa, lai Komisija apstiprina savas "norādes" un "ieteikumus" ar konkrētiem pierādījumiem par saskaņotas *FEG* darbības, kuras mērķis ir ierobežot konkurenci, esamību.

168 Nobeigumā *FEG* uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums attiecībā uz iespējamajiem *FEG* pārkāpumiem cenu jomā ir tik nepilnīgs, ka šis spriedums ir atceļams vai ir atceļama vismaz tā daļa, kas attiecas uz šiem pārkāpumiem. Turklāt Pirmās instances tiesa vairākkārt ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu, kvalificējot nolīgumu par saskaņotu darbību, nekonstatējot, ka šis nolīgums patiešām noveda pie šādas darbības.

169 Komisija uzskata, ka šī ceturtā pamata daļa nav pieņemama, jo tās mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko novērtējumu attiecībā uz pieejamajiem pierādījumiem.

170 Pakārtoti Komisija atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 327. un 328. punktu, kuros Pirmās instances tiesa ir pamatoti noraidījusi *FEG* un *TU* argumentu, ka inkriminētajai rīcībai nav bijusi ierobežojoša ietekme uz konkurenci.

171 Turklāt Komisija pretēji *FEG* apgalvotajam nav minējusi nekādas pretrunas starp pārsūdzētā sprieduma 333. punktu un 334.–339. punktu.

172 Vispirms Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pamatoti konstatējusi 333. punktā, ka *FEG* ir kļūdaini izpratusi apstrīdēto lēmumu, jo tajā konstatētās

līdzības starp galveno vairumtirgotāju katalogiem ir ņemtas vērā kā piemērs, kas ilustrē tirgū pastāvošo zemo konkurences līmeni, un 334. punktā — ka nolīgumu cenu jomā konkurenci ierobežojošais raksturs ir pierādīts tiesībās paredzētajā apjomā un ka līdz ar to nebija jāpārbauda to ietekme uz tirgu.

173 Pēc tam — no 335. līdz 338. punktam — Pirmās instances tiesa ir pievērsusies *TU* mēģinājumam izskaidrot katalogu starpā pastāvošās līdzības. Tālāk — 338. un 339. punktā — Pirmās instances tiesa ir paudusi vispārējo šīs sprieduma daļas secinājumu, kas attiecas uz iebildumiem par faktu juridisko kvalifikāciju, nolemjot, ka "īstenojot virkni darbību, nolīgumu un lēmumu, *FEG* biedri un šī apvienība, kurai ir dominējoša ekonomiska ietekme attiecīgajā tirgū, ar slepenu norunu ir vēlējušies ar cenu palīdzību ierobežot konkurenci to starpā, organizējot apspriedes cenu un atlaižu jautājumos, kā arī *FEG* līmenī pieņemot saistošus lēmumus cenu un reklāmas jautājumos," un ka Komisija "līdz ar to tiesībās paredzētajā apjomā ir pierādījusi, ka šīs darbības bija pretrunā ar EKL 81. pantu".

174 Visbeidzot, attiecībā uz *FEG* kritizēto pārsūdzētā sprieduma 337. punktu Komisija uzskata, ka tās mērķis būtībā ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko konstatējumu. Katrā ziņā Komisija apgalvo, ka šis punkts ir lasāms kopā ar minētā sprieduma 334. punktu, kurā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka darbību cenu jomā mērķis bija ierobežot konkurenci un ka līdz ar to nebija jāpārbauda ietekme uz tirgu.

175 Komisija secina, ka šī ceturtā pamata daļa, tāpat kā viss prasības pamats kopumā, nav pieņemama vai vismaz nav pamatota.

— Tiesas vērtējums

176 Jāatzīst, ka ceturtā pamata piektā daļa ir pieņemama, jo tā attiecas galvenokārt uz *FEG* tās biedriem sniegto ieteikumu par cenu juridisko kvalifikāciju par tādiem, kas uzskatāmi par norādēm uz konkurences ierobežojumu pastāvēšanu, kā arī uz iespējami kļūdaino pārsūdzētā sprieduma pamatojumu šajā sakarā.

177 Pārsūdzētā sprieduma 326. punktā Pirmās instances tiesa ir izdarījusi šādus secinājumus:

"Attiecībā uz ieteikumiem cenu jomā, ko *FEG* nosūtīja saviem biedriem, ir vispārzināms, ka *TU* ir palīdzējis *FEG*, pārveidojot ieteiktās neto cenas, kuras pielieto konkrēti plastikāta materiālu piegādātāji, uz ieteiktajām bruto cenām. Tāpat ir vispārzināms, ka *FEG* ir regulāri nosūtījis saviem biedriem jaunākās šo materiālu cenas. [*FEG* un *TU*] nav apstrīdējuši, ka PVC cauruļu gadījumā *FEG* pēc ražotāju noteikto cenu izmaiņām bija nosūtījusi saviem biedriem atjaunotus cenu sarakstus, kuros minēts arī samazinājuma vai palielinājuma īpatsvars, ko tā iesaka saviem biedriem piemērot ([apstrīdētā] lēmuma 85. apsvērums). Visbeidzot, [*FEG* un *TU*] nav apstrīdējuši nedz *FEG* 1989. gada 2. marta reģionālās sanāksmes protokola patiesumu, nedz Komisijas [apstrīdētā] lēmuma 87. apsvērumā minēto tā interpretāciju. No šī dokumenta izriet, ka *FEG* pēc plastikāta cauruļu cenu pieauguma bija ieteikusi saviem biedriem ievērot ieteiktās cenas".

178 Minētā sprieduma 328. punktā Pirmās instances tiesa ir noraidījusi *FEG* un *TU* iebildumu par to, ka cenu pārveidošanai bija ierobežojoša ietekme uz konkurenci. Tā ir konstatējusi, ka *FEG* un *TU* varēja īstenot ietekmi uz brīvu cenu veidošanu ar *FEG* biedru palīdzību, apmainoties un izplatot informāciju par cenām un atlaidēm

attiecībā uz noteiktiem elektrotehniskajiem plastikāta materiāliem. Pirmās instances tiesa no tā ir secinājusi, ka Komisija līdz ar to pamatoti varēja ņemt vērā šos elementus kā norādes par konkurences ierobežojumu pastāvēšanu.

179 Šajā sakarā pietiek konstatēt, ka Pirmās instances tiesa ir tikai piemērojusi Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru nav jāņem vērā konkrētā nolīguma ietekme, ja ir skaidrs, ka tā mērķis ir ierobežot, traucēt vai izkropļot konkurenci.

180 Turklāt ir jānoraida *FEG* arguments par iespējamo pretrunu starp Pirmās instances tiesas veiktajiem secinājumiem pārsūdzētā sprieduma attiecīgi 333. un 339. punktā, jo šis arguments pamatots ar kļūdainu šo punktu izpratni. No minētā sprieduma 339. punkta, lasot to kopā ar 338. punktu, izriet, ka tajā ir ietverts vispārējs šīs sprieduma daļas secinājums, kas saskaņotās darbības attiecībā uz cenu noteikšanu kvalificē kā pretējas EKL 81. pantam. Šis secinājums tādēļ neattiecas uz to cenu un atlaižu līdzību, kas, kā tas nepārprotami norādīts 333. punktā, tika minētas kā piemērs, lai raksturotu attiecīgo darbību ietekmi uz tirgu, nevis kā pārkāpums, kas ir atšķirīgs no apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā minētajiem.

181 Runājot par *FEG* izteikto kritiku attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 337. punktu, ir jākonstatē, ka Pirmās instances tiesa nav veikusi pierādīšanas pienākuma nepamatotu apgriešanu. Komisija argumentētā veidā apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 119. punktā ir secinājusi, ka, tā kā cenu konkurences neesamība starp *FEG* biedriem izriet arī no Nīderlandes vairumtirdzniecības tirgū pastāvošajiem cenu līmeņiem un ka dažādi faktori liecina, ka elektrotehniskā materiāla cenu līmenis Nīderlandē ir augstāks nekā citās dalībvalstīs, *FEG* ir jāiesniedz pierādījumi, lai apstrīdētu šos secinājumus.

182 Tā kā pārsūdzētais spriedums šajā kontekstā ir pietiekami pamatots, ceturtā pamata piektā daļa ir noraidāma kā nepamatota, un tādēļ šis pamats ir noraidāms kopumā.

Par piekto pamatu, kas ir balstīts uz FEG *inkriminēto kolektīvā ekskluzivitātes režīma paplašināšanu*

Lietas dalībnieku argumenti

183 *FEG* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdaini interpretējusi Kopienu tiesības, pārsūdzētā sprieduma 231., 236. un 393. punktā bez pietiekamām norādēm, kas varētu pierādīt tās tiešu līdzdalību, norādot, ka Komisija varēja pamatoti balstīties uz šīs apvienības atsevišķu biedru darbībām, lai inkriminētu šai apvienībai konstatēto pārkāpumu. *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir ignorējusi faktu, ka tai nebija pašai savas un no tās biedriem atšķirīgas lomas, īstenojot inkriminētās darbības.

184 *FEG* apgalvo, ka, lai varētu ņemt vērā uzņēmēju apvienības un noteiktu tās biedru līdzdalību vienā un tajā pašā pārkāpumā, Komisijai ir jāpierāda, ka šīs apvienības darbība atšķiras no tās biedru darbības.

185 *FEG* atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 227. punktu, lasot to kopā ar tā 226. punktu, kurā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka Komisija nav atklājusi citu norāžu esamību par *FEG* tiešu līdzdalību ar kolektīvā ekskluzivitātes režīma paplašināšanu saistītajos notikumos kā vien kāda tās biedra 1990. gada 12. septembra iekšējo ziņojumu. Pēc *FEG* domām, šāda veida iekšējs ziņojums, kas izstrādāts, tai neko par to nezinot, nevar būt pierādījums, ka tai šajos notikumos bija pašai sava, no tās biedriem atšķirīga loma.

186 Attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 230. un 392. punktā ir kvalificējusi 26 *FEG* biedru darbību par kopīgu darbību, *FEG* uzskata, ka Komisija nav pierādījusi, ka šī apvienība bija tieši vai netieši paudusi savu piekrišanu attiecībā uz šīs darbības saturu. Tikai tas fakts vien, ka iesaistītie uzņēmumi bija *FEG* biedri, nav pietiekams, lai uzliktu šai apvienībai atbildību par šādu darbību. *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesa nav arī pārbaudījusi, vai *FEG* bija piedalījusies ar tās biedru realizētās kopīgās darbības īstenošanu saistītajos pasākumos.

187 *FEG* nepiekrīt arī Pirmās instances tiesas pārsūdzētā sprieduma 392. punktā paustajam apgalvojumam, saskaņā ar kuru tās 26 biedri, kas bija piedalījušies minētajā kopīgajā darbībā, rīkojās citu šīs apvienības biedru vispārējās interesēs, un tā uzskata, ka šāds apgalvojums nav saprotams, jo tas nav pietiekams, lai varētu tai inkriminēt šo darbību.

188 Tāpat *FEG* uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi judikatūru, pārsūdzētā sprieduma 391. punktā nospriežot, ka tikai tas fakts vien, ka ierobežots *FEG* 26 biedru pārstāvju skaits kādā konkrētā brīdī ir veicis vadības funkcijas tās ietvaros, ļāva noteikt tai atbildību par saskaņotajām darbībām. Šo apstākli nevar uzskatīt par norādi, ka *FEG* attiecībā uz šīm darbībām bija pašai sava, no tās biedriem atšķirīga loma.

189 Komisija uzskata, ka šis pamats nav pieņemams, jo tā mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas veikto faktisko vērtējumu.

190 Pakārtoti tā norāda, ka šis pamats ir balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma interpretāciju un ka ir kļūdaini uzskatīt, ka Pirmās instances tiesa ir pamatojusi minēto saskaņoto darbību inkriminēšanu *FEG* tikai ar tās individuālo biedru darbībām.

191 Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 236. punktā ir konstatējusi, ka gan *FEG*, gan *TU* ir bijusi personīga un atšķirīga loma pārkāpumā. Lai varētu pierādīt apvienības un tās biedru līdzdalību vienā un tajā pašā pārkāpumā, pietiek ar to, ka Komisija konstatē šīs apvienības rīcību, kas ir atšķirīga no tās biedru rīcības. Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir rīkojusies tieši šādā veidā.

192 Papildus tā norāda, ka *FEG* nav ņēmusi vērā faktu, ka, pēc Pirmās instances tiesas domām, attiecīgā aizliegtā rīcība bija viena atsevišķa pārkāpuma sastāvdaļa (skat. pārsūdzētā sprieduma 391. un 406. punktu). Komisija uzskata, ka līdz ar to pietiek pierādīt, ka *FEG* ir veicinājusi ar tās palīdzību ieviestā kolektīvā ekskluzivitātes režīma mērķu īstenošanu un ka tā bija vai tai bija jābūt informētai par citu šajā pārkāpumā piedalījušos uzņēmumu mēģinājumiem attiecināt šo režīmu arī uz uzņēmumiem, kas nav *NAVEG* biedri. Minētā sprieduma 391.–393. punktā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka Komisija šajā sakarā bija piemērojusi piemērotu kritēriju.

193 Līdz ar to Komisija ierosina noraidīt šo pamatu kā nepieņemamu vai katrā ziņā — kā nepamatotu.

Tiesas vērtējums

194 Tiktāl, ciktāl piektā pamata ietvaros *FEG* apstrīd juridiskos kritērijus, pamatojoties uz kuriem Pirmās instances tiesa nonāca pie secinājuma, ka kolektīvās ekskluzivitātes režīma paplašināšanu pamatoti var inkriminēt *FEG*, kā arī pārsūdzētā sprieduma pamatojumu šajā jautājumā, piektais pamats ir pieņemams.

195 Kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 213. punkta, Komisija apstrīdētajā lēmumā ir uzskatījusi, ka *FEG* un *TU* mēģināja attiecināt *gentlemen's agreement* uz piegādātājiem, kurus nepārstāv aģenti vai importētāji, kas ir *NAVEG* biedri. Tā ir balstījusies uz dažādiem piemēriem par spiedienu, kas bija jāiztur tādiem piegādātājiem kā uzņēmumi *Draka Polva*, *Holec*, *ABB* un *Klöckner Moeller* (skat. apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 53.–66. un 104.–106. punktu). Komisija tāpat ir uzsvērusi, ka *FEG* bija mēģinājusi attiecināt kolektīvo ekskluzivitātes režīmu uz firmu *Philips*, kas ir plašai sabiedrībai paredzēta elektrotehnisko materiālu piegādātāja.

196 Pārsūdzētā sprieduma 236. punktā Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka neviens no Pirmās instances tiesas izskatītajiem argumentiem nav ļāvis apstrīdēt to faktu materiālo precizitāti, kas apstrīdētajā lēmumā minēti kā pierādījums par *FEG* un *TU* īstenoto spiedienu uz noteiktiem piegādātājiem, kas nebija saistīti ar *NAVEG*. Tā ir norādījusi, ka šādos apstākļos Komisija pamatoti, balstoties uz objektīvām un saskanīgām norādēm, bija konstatējusi, pirmkārt, ka *FEG* bija mēģinājusi attiecināt *gentlemen's agreement* uz piegādātājiem, kas nav saistīti ar *NAVEG*, un, otrkārt, ka *TU* bija piedalījies vairākās sanāksmēs, lai īstenotu šo mērķi.

197 Šajā gadījumā ir vispārzināms, ka Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi *FEG* atsevišķo lomu *gentlemen's agreement* paplašināšanā. Pēc *FEG* 1991. gada 29. janvāra administratīvās padomes protokola un *TU* 1990. gada 12. septembra iekšējā ziņojuma izskatīšanas Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 226. punktā ir norādījusi, ka tie būtībā ir norāde par nolīguma starp *FEG* biedriem pastāvēšanu un tiešu šīs apvienības līdzdalību paredzētās atbildes reakcijas īstenošanā saistībā ar *CEF* ienākšanu Nīderlandes tirgū.

198 Atsauce uz *FEG* tiešas līdzdalības kritēriju tās biedru centienos attiecināt kolektīvo ekskluzivitātes režīmu uz nesaistītajiem piegādātājiem ir ietverta arī pārsūdzētā

sprieduma 231. punktā. Minētā sprieduma 227.–230. punktā Pirmās instances tiesa ir izskatījusi virkni saskanīgu norāžu, no kurām izriet, ka *FEG* biedri, individuāli vai kopīgi, bija mēģinājuši panākt, lai ar *NAVEG* nesaistītie piegādātāji uzņemtos saistības, kas nāktu par labu visiem *FEG* biedriem, kā rezultātā šie piegādātāji varēja leģitīmi uzskatīt, ka šīs darbības bija veiktas šīs apvienības uzdevumā vai ar tās piekrišanu.

199 Pamatojoties uz šiem faktiem, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 231. punktā ir secinājusi, ka no atsevišķu *FEG* biedru — tostarp vairāku administrācijas padomē esošo vadītāju — kopīgās darbības izriet, ka tie bija rīkojušies nevis individuāli, bet gan visu šīs apvienības biedru vārdā, tomēr nedarbojoties tieši tās vārdā. Pirmās instances tiesa uzskata, ka Komisija no šīm darbībām varēja pamatoti secināt, ka *FEG* bija apliecinājusi savu nodomu attiecināt kolektīvo ekskluzivitātes režīmu uz piegādātājiem, kas nav *NAVEG* sastāvā.

200 Kā to savu secinājumu 85. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, Pirmās instances tiesa tādējādi nekādā veidā *FEG* rīcību nav pielīdzinājusi tās biedru rīcībai, tostarp *TU* rīcībai, bet gan veikusi atsevišķu šīs apvienības līdzdalības pret konkurenci vērstajā darbībā novērtējumu.

201 Pastāvot šādiem apstākļiem, Pirmās instances tiesa varēja pamatoti pievienoties Komisijas secinājumiem attiecībā uz *FEG* līdzdalību kolektīvā ekskluzivitātes režīma paplašināšanā. Papildus tam šajā sakarā nav konstatējams nekāds pamatojuma trūkums. Piektais *FEG* savas apelācijas sūdzības atbalstam izvirzītais pamats līdz ar to ir noraidāms kā nepamatots.

Par sesto pamatu, kas ir balstīts uz Komisijas FEG *inkriminēto pārkāpumu ilguma noteikšanu*

Lietas dalībnieku argumenti

202 *FEG* norāda, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir noraidījusi tās un *TU* izvirzītos argumentus attiecībā uz Komisijas veikto pārkāpuma ilguma noteikšanu. Pirmās instances tiesa tādējādi esot pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, kā arī Kopienu tiesību vispārējos principus tiesas nolēmumu pamatojuma un samērīguma jomā attiecībā uz naudas sodu apmēru.

203 Pirmās instances tiesas veiktajā juridiskajā vērtējumā kļūdaini neesot nodalīti dažādie izskatāmie pārkāpumi, neskatoties uz to neviendabīgo raksturu.

204 *FEG* uzskata par nesaprotamu Pirmās instances tiesas apgalvojumu pārsūdzētā sprieduma 406. punktā, saskaņā ar kuru šajā punktā minētie pārkāpumi pēc to rakstura ir "turpināti". Tā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, nosakot to ilgumu, nav ņēmusi vērā, ka šajā gadījumā nepastāvēja "kopējs plāns".

205 Komisija norāda, ka sestais pamats attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto faktisko vērtējumu un līdz ar to nav pieņemams.

206 Pakārtoti Komisija uzskata, ka šis pamats ir balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni. Minētā sprieduma 342. punktā Pirmās instances tiesa ir tieši konstatējusi, ka abiem *FEG* inkriminētajiem pārkāpumiem, proti, kolektīvajam

ekskluzivitātes režīmam un saskaņotajām darbībām attiecībā uz cenu noteikšanu ir kopējs mērķis un saskaņots raksturs.

207 Līdz ar to Komisija lūdz noraidīt sesto pamatu kā nepieņemamu vai katrā ziņā — kā nepamatotu.

Tiesas vērtējums

208 Sestā apelācijas sūdzības pamata teksts atklāj, ka šī pamata ietvaros *FEG* tikai atkārto tos pašus argumentus, ko tā jau minējusi sava trešā pamata, kas attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto Komisijas iesniegto pierādījumu par kolektīvā ekskluzivitātes režīma ilguma novērtējumu, ietvaros, kā arī ceturtā pamata pirmās daļas, kas attiecas uz saskaņoto darbību cenu jomā kvalificēšanu par tādām, kas ir uzskatāmas par vienu turpinātu pārkāpumu, ietvaros. Līdz ar to pietiek norādīt uz Tiesas secinājumiem saistībā ar trešo pamatu un ceturtā pamata pirmo daļu, kas ir tikuši noraidīti šī sprieduma attiecīgi 101. un 115. punktā.

Par septīto pamatu attiecībā uz lūgumu par naudas soda samazināšanu

Lietas dalībnieku argumenti

209 Šis *FEG* izvirzītais pamats attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 436.–438. punktu, saskaņā ar kuriem administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums nevar būt pamats ievērojamam tai uzliktā naudas soda samazinājumam.

210 *FEG* uzskata — 438. punktā nolemjot, ka tā un *TU* nav iesnieguši nekādu informāciju, kas pamatotu tiem uzliktā naudas soda papildu samazinājumu, Pirmās instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu vai katrā ziņā — Kopienu tiesību vispārējos principus tiesas nolēmumu pamatojuma un samērīguma jomā, nosakot naudas sodu apmēru.

211 *FEG* norāda, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 85. un 436. punktā ir konstatējusi, ka Komisija bija atbildīga par pārmērīgi ilgo procedūru, bet nav ņēmusi vērā šo ilgumu, lai pamatotu naudas soda apmēra papildu samazinājumu.

212 Šajā sakarā Komisija norāda, ka šis pamats ir acīmredzami nepieņemams, jo Pirmās instances tiesas novērtējums, pieņemot nolēmumu par naudas soda, kas uzņēmumiem uzlikts sakarā ar Kopienu tiesību pārkāpumu, apmēru, Tiesai nav jāaizvieto ar savu novērtējumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 614. punkts). Papildus tam *FEG* ar šo pamatu apstrīd Pirmās instances tiesas faktiska rakstura konstatējumu, saskaņā ar kuru saprātīga termiņa principa pārkāpums nav ietekmējis šīs apvienības aizstāvības iespējas.

213 Komisija tāpat apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi, vai īpašie lietas apstākļi pamato *FEG* uzliktā naudas soda samazinājumu, un šajā sakarā ir nospriedusi, ka šāds samazinājums nav pamatots (pārsūdzētā sprieduma 436.–438. punkts).

214 Līdz ar to Komisija uzskata, ka septītais pamats ir acīmredzami nepieņemams vai katrā ziņā — nepamatots.

215 *CEF* savos apvērumos, atbildot uz paziņojumu, kas tai tika nosūtīts sakarā ar apelācijas sūdzību kā personai, kas iestājusies lietā pirmajā instancē, arī ir norādījusi, ka septītais pamats nav pieņemams, jo tas šajā gadījumā attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto faktisko konstatējumu, ko nevar pārskatīt šīs apelācijas ietvaros.

216 Pakārtoti *CEF* uzskata, ka septītais pamats nav pamatots.

Tiesas vērtējums

217 Jāatgādina, ka vienīgi Pirmās instances tiesa ir kompetenta kontrolēt veidu, kādā Komisija katrā konkrētajā gadījumā ir novērtējusi prettiesiskās rīcības smagumu.

Apelācijas ietvaros Tiesas kontroles priekšmets ir, pirmkārt, pārbaudīt, cik lielā mērā Pirmās instances tiesa juridiski pareizi ir ņēmusi vērā visus būtiskos apstākļus, lai novērtētu konkrētās rīcības smagumu saskaņā ar EKL 81. pantu un Regulas Nr. 17 15. pantu, un, otrkārt, pārbaudīt, vai Pirmās instances tiesa no juridiskā viedokļa pietiekami ir atbildējusi uz visiem argumentiem, ko prasītājs ir iesniedzis pieteikuma par naudas soda atcelšanu vai tā apmēra samazināšanu pamatojumam (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 128. punkts).

218 Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 152. un 153. punkta, kas ir minēti šī sprieduma 9. punktā, Komisija, samazinot naudas sodu apmēru, bija ņēmusi vērā administratīvās procedūras pārmērīgo ilgumu no 1991. gada, par ko tā bija atbildīga.

219 Pārsūdzētā sprieduma 438. punktā Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka "Komisija pati pēc savas iniciatīvas ir samazinājusi naudas soda apmēru. Iespēja veikt šādu samazinājumu ietilpst Komisijas pilnvaru īstenošanas ietvaros. Prasītājas nav iesniegušas nevienu pierādījumu par to, ka Pirmās instances tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, plāno papildus samazināt naudas soda apmēru. Līdz ar to prasītāju pieteikumu šajā sakarā nevar apmierināt".

220 Tā kā šis konstatējums neietver kļūdu tiesību piemērošanā, septītais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

Par tiesāšanās izdevumiem

221 Reglamenta 122. panta pirmā daļa paredz, ka, ja apelācija nav pamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā pieņem galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā *FEG* spriedums nav labvēlīgs, izņemot pamatu, kas ir balstīts uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu, ko Tiesa tomēr noraidīja, tad *FEG* jāpiespriež atlīdzināt šī procesa tiesāšanās izdevumus. Attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar tiesvedību pirmajā instancē, kurā ir pieņemts pārsūdzētais spriedums, ir jānospriež, ka, neraugoties uz pārsūdzētā sprieduma daļēju atcelšanu, *FEG* ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus atbilstoši minētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā noteiktajai kārtībai.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 16. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-5/00 un T-6/00 *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija atcelt tikai daļā, kurā Pirmās instances tiesa, izskatot pamatu, kas ir balstīts uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu, nav pārbaudījusi, vai visas administratīvās procedūras pārmērīgais ilgums, par ko ir atbildīga Eiropas Kopienu Komisija, ieskaitot stadiju pirms paziņojuma par iebildumiem, varēja ietekmēt turpmākās *Nederlandse*

Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied **aizstāvības iespējas;**

2) **pārējā daļā apelāciju noraidīt;**

3) ***Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*** **Pirmās instances tiesā celto prasību tiktāl, ciktāl tā ir daļēji balstīta uz pamatu, kurš attiecas uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu, noraidīt;**

4) ***Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*** **atlīdzina tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā. Tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar tiesvedību pirmajā instancē, kuras rezultātā ir pieņemts 2003. gada 16. decembra spriedums apvienotajās lietās T-5/00 un T-6/00** ***Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*** **un** ***Technische Unie*****/Komisija, atlīdzina** ***Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*** **atbilstoši minētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā noteiktajai kārtībai.**

[Paraksti]